

Willekeur of gelijke behandeling?

Hoe wijkteamleden verschillen in de manier waarop zij cliënten als hulpwaardig beoordelen.

Lisa Morsman

Masterthesis 'Arbeid, zorg en participatie' (8.764 woorden)

08-08-2016 Universiteit Utrecht en Gemeente Enschede

Eerste begeleider: Dr. M.J.M Hoogenboom

Tweede begeleider: Dr. R.F. Oomkens

Begeleider Gemeente Enschede: J. Jonker, MSc.

Samenvatting Wijkteamleden krijgen veel vrijheid om hun werk uit te voeren. Echter, dit zou kunnen leiden tot willekeur van welke cliënten hulp krijgen. In dit onderzoek is daarom onderzocht of wijkteamleden van elkaar verschillen in hoe zij bepalen welke cliënten er zorg zouden moeten krijgen (hulpwaardig zijn). De hulpwaardigheid (*deservingness*) van een cliënt wordt beoordeeld aan de hand van vijf hulpwaardigheidscriteria, namelijk controle, hulpbehoevendheid, wederkerigheid, houding en identiteit. Uit eerder onderzoek blijkt dat mensen verschillen in de mate waarop deze afzonderlijke criteria van invloed zijn op hulpwaardigheidsbeoordeling (wie hulp verdient). Dit onderzoek is uitgevoerd, omdat eerdere onderzoeken hierover incompleet zijn en om nieuwe onderwerpen toe te voegen. Hiervoor is kwantitatief onderzoek gedaan naar wijkteamleden (N=100), waarbij verschillen en moderatie effecten zijn gemeten. Uit de resultaten blijkt dat wijkteamleden nauwelijks van elkaar verschillen in de invloed die de hulpwaardigheidscriteria hebben, wat tegenstrijdig is met eerder onderzoek naar de gehele populatie van een land. Wijkteamleden zijn professionals die handelen op basis van hun opleiding. Dit zou betekenen dat er bij de hulpwaardigheidsbeoordeling van wijkteamleden nauwelijks sprake is van willekeur, aangezien ze gelijksoortige opleidingen hebben gehad. Toekomstig onderzoek kan gedaan worden naar de verschillen tussen professionele groepen (van verschillende soorten opleidingen) in hun hulpwaardigheidsbeoordeling. Mochten gemeenten toch willen inzetten op het verder verminderen van willekeur, dan is het aan te raden om hiervoor bijscholing en/of opfriscursussen aan te bieden.

Steekwoorden Deservingness · Professionalisme · Discretionaire ruimte · Wijkteamleden

1 Inleiding

Onder de kop ‘Wij hielden mensen met al onze regels in armoede’ geven Vleughels en Kamphuis (2016) weer hoe de instelling van gemeenten rondom regels sinds de decentralisatie van de zorg is veranderd. Het artikel gaat over een man die in de gemeente Zaanstad bij een wijkteam kwam voor hulp bij zijn financiën, waarna hij een lascursus en een lasmasker kreeg, ging werken als lasser en uit de bijstand kwam. Door deze manier van hulp bieden, had de gemeente de kosten van de cursus en het masker binnen twee maanden terugverdiend en kon de man financieel zelf rondkomen (Vleughels & Kamphuis, 2016). Dit is een voorbeeld van de vrijheid die wijkteamleden in wijkteams krijgen om hun werk naar eigen inzicht uit te voeren, zonder zich te moeten houden aan strenge regels (Oude Vrielink, Kolk & Klok, 2014). Deze wijkteams zijn door veel gemeenten opgestart vanwege de verschuiving van verantwoordelijkheden rondom jeugdzorg, werk en inkomen, en langdurige zorg voor zieken en ouderen van hogere overheidslagen naar gemeenten (Vos & Kooistra, 2014). De filosofie achter deze verschuiving is dat gemeenten dichterbij de burger staan en daardoor effectiever en goedkoper zorgbehoeften van burgers kunnen vervullen dan andere overheidsinstellingen (Rijksoverheid, n.d.). Wijkteams worden door deze gemeenten aangestuurd, maar werken in wijken, waardoor zij nog dichterbij de burger staan dan de gemeenten zelf. Door de wijkteams de vrijheid te geven om mensen naar eigen inzicht te helpen, is de verwachting dat zij zowel zelfregie, eigen verantwoordelijkheid en preventie bieden en tegelijkertijd bezuinigingen doorvoeren (Bosch, 2014).

Aangezien elke cliënt van een wijkteamlid in een andere situatie zit, is vrijheid nodig om maatwerk te leveren (Lipsky, 1980). Echter, het is de vraag of deze vrijheid er ook toe leidt dat hulpbehoevenden in soortgelijke gevallen gelijk worden behandeld. Keuzes van wijkteamleden om te beslissen of ze iemand wel of niet zullen helpen, kunnen gemaakt worden op basis van hun “beroeps- en persoonsgerelateerde morele referentiekaders” (Keinemans, Kloppenburg, & Jonge, 2015). Wijkteams bestaan uit wijkteamleden die verschillen in bijvoorbeeld leeftijd en sekse en die komen uit verschillende vakgebieden (Vos & Kooistra, 2014). Het is aannemelijk dat wijkteamleden daarom van elkaar verschillen in welke hulpbehoevenden zij willen helpen. In wetenschappelijk onderzoek is dit onderzocht rondom het idee van ‘hulpwaardigheid’ (*deservingness*). Het idee is hierbij dat mensen op basis van een aantal criteria al dan niet bewust bepalen wie er en niet zorg verdienen te krijgen (wie er hulpwaardig is) (Oorschot, 2000; Kloosterman, 2015). Een criterium is bijvoorbeeld in hoeverre de hulpvragende zelf verantwoordelijk is voor de situatie waarvoor diegene hulp vraagt (Oorschot, 2000). Onderzoek rondom hulpwaardigheid is gefocust op de verschillen tussen mensen met betrekking tot de voor hen belangrijkste criteria voor het bepalen van

hulpwaardigheid. Zo is ontdekt dat mensen van verschillende leeftijden, inkomensniveaus en seksen verschillen in de invloed die deze criteria hebben op hun hulpwaardigheidsbeoordeling (Jeene, Oorschot & Uunk, 2013).

Dit onderzoek is, als toevoeging op bestaand onderzoek, wetenschappelijk relevant omdat allereerst in bestaand onderzoek niet is gekeken naar verschillen tussen mensen van verschillende vakgebieden. En dit terwijl beroepsgerelateerde waarden van invloed zijn op de afweging die de professionals maken (Keinemans, Kloppenburg, & Jonge, 2015). Ook zijn er in de literatuur vijf criteria geformuleerd, maar zijn twee van deze vijf nog bijna niet onderzocht (zie bijvoorbeeld Jeene et al., 2013). Onderzoek waarin al deze criteria worden onderzocht en waarin wordt gekeken naar vakgebieden is wetenschappelijk relevant, aangezien het deze bestaande gaten in de theorie van hulpwaardigheid tracht op te vullen.

Daarnaast is dit onderzoek maatschappelijk relevant, aangezien er onderzoek wordt gedaan naar een groep professionals die veel vrijheid krijgt om het werk naar eigen inzicht uit te voeren en die daadwerkelijk beslist over wie er hulp zal krijgen en wie niet. Dit in tegenstelling tot eerder onderzoek, waarbij alle inwoners van een land werden meegenomen en niet alleen degenen die ook daadwerkelijk hulp leveren. Ook biedt dit onderzoek aanknopingspunten in de discussie rondom de invulling van de vrijheid van wijkteamleden in de relatief nieuwe wijkteams. Ten slotte kan het gemeenten helpen wijkteams samen te stellen en om deze te sturen, controleren en waar nodig te verbeteren. Dit kan betere zorg voor de burger als gevolg hebben. De vraag die in dit onderzoek daarom centraal staat, is in hoeverre de verschillende wijkteamleden van elkaar verschillen in hoeveel invloed afzonderlijke criteria hebben op hun beoordeling van of iemand wel of niet hulp verdient.

2 Theoretisch kader

In dit theoretisch kader wordt allereerst besproken hoe professionals hun taken binnen bepaalde kaders moeten uitvoeren. Vervolgens wordt besproken door welke factoren professionals binnen deze kaders beïnvloed worden, waarna verder wordt ingegaan op een van deze factoren, namelijk hulpwaardigheid. Ten slotte worden hypothesen opgesteld over het verschil tussen wijkteamleden in de manier waarop deze de hulpwaardigheid van een hulpvragende beoordelen. Concluderend wordt een korte samenvatting gegeven van de theorieën die in dit onderzoek worden gebruikt.

2.1 Discretionaire ruimte

Lipsky (1980) beschrijft een *street-level bureaucrat* als een werknemer van een publieke organisatie die dagelijks interactie heeft met burgers. Deze werknemer krijgt vanwege de complexe organisaties en onduidelijke beleidsdoelen veel ruimte om deze doelen te vertalen naar de praktijk en om de beperkte (financiële) hulpmiddelen hierover te verdelen. Deze ruimte, waarin de *street-level bureaucrat* de vrijheid heeft “om te bepalen wat de aard, hoeveelheid en kwaliteit is van de voordelen en sancties” (Lipsky, 1980, p. 13) die diegene levert, is de discretionaire ruimte (Lipsky, 1980). Deze vrijheid is weer te geven als een donut, met de ring als kader van regels en beleid en het gat in het midden als de discretionaire ruimte (Dworkin, 1977). Binnen dit kader handelen mensen naar eigen inzicht, gebaseerd op hun eigen beoordeling van de situatie (Social Services Inspectorate, 1999). Deze discretionaire ruimte kan (ongewenste) gevolgen hebben, zoals willekeur, onvoorspelbaarheid en het gebrek aan transparantie (Forsyth, 1999). Een mogelijke oorzaak van het ontbreken van deze ongewenste gevolgen is dat een professional in een beroepspraktijk werkt die professioneel is, waarbij de professional wordt beïnvloed door het beroepsgerelateerde referentiekader (Keinemans, Kloppenburg, & Jonge, 2015) en dus gelijk handelt als anderen binnen dat beroep (meer hierover in 2.4). Ondanks de nadelen zijn veel auteurs van mening dat deze ruimte nodig is om complexe problemen op te kunnen lossen, bijvoorbeeld in situaties waarin de hulp aangepast moet worden aan de specifieke situatie van de hulpvragende (zie bijvoorbeeld Lipsky, 1980).

Onderzoek wijst uit dat verschillende factoren het handelen van de professional binnen deze discretionaire ruimte beïnvloeden. Zo kunnen professionals op basis van hun kennis van formele regels en standaarden van de organisatie, en van hun eigen ervaringskennis manieren van handelen ontwikkelen om met complexiteit om te kunnen gaan (Giddens, 1984). Ook kan hun handelen worden beïnvloed door hun omgeving. Volgens Meyers en Vorsanger (2007) zitten specifiek *street-level bureaucrats* “ingebied in interacterend beleid, organisationele, professionele, gemeenschaps- en sociaaleconomische systemen” (Meyers & Vorsanger, 2007, p.246). Een andere factor is eigen preferenties. Winter (2001) concludeert dat onder andere individuele overtuigingen van de *street-level bureaucrat* over de doelpopulatie invloed hebben op zijn gedrag binnen de discretionaire ruimte. Maynard-Moody en Musheno (2003) onderschrijven dit: “Voor *street-level workers* heeft rechtvaardigheid weinig te maken met de bureaucratische norm van iedereen hetzelfde behandelen ... [voor de *street-level workers*] betekenen rechtvaardigheid en gerechtigheid het reageren op burger-cliënten gebaseerd op hun waargenomen waarde.” (Maynard-Moody & Musheno, 2003, pp. 93-94). Deze waargenomen waarde is hierbij de waarde die de *street-level bureaucrat* toebedeelt

aan de hulpvragende. Een manier om deze waarde van een persoon te beoordelen is met behulp van het concept *deservingness* (hulpwaardigheid). Hierbij gaat het over de ideeën over wie wel en niet hulpwaardig is, oftewel wie zorg zou verdienen en wie niet (Feather, 1999).

2.2 Hulpwaardigheid

Een manier om de hulpwaardigheid (*deservingness*) van mensen te definiëren is op basis van hulpwaardigheidscriteria (Oorschot, 2000; Kallio & Kouvo, 2015). Van Oorschot (2000) heeft de volgende vijf hulpwaardigheidscriteria geformuleerd waarop mensen de hulpwaardigheidsbeoordeling van een hulpvragende baseren:

- ‘controle’ (hebben mensen controle over hun situatie?)
- ‘hulpbehoevendheid’ (hoe nodig is hulp?)
- ‘identiteit’ (lijkt de persoon op de beoordelaar?)
- ‘houding’ (zijn de mensen dankbaar voor de hulp?)
- ‘wederkerigheid’ (hebben mensen iets terug gedaan voor de hulp?)

Hierbij zijn (in deze volgorde) de factoren controle, identiteit en wederkerigheid het belangrijkste om te bepalen of iemand hulpwaardig is (Oorschot, 2000). Het bestaan van deze criteria wordt onderschreven door andere onderzoeken. Zo ondersteunen de resultaten van later onderzoek van Van Oorschot (2006) deze criteria en ook andere onderzoeken komen tot dezelfde conclusies. Zo werd het criterium hulpbehoevendheid ook geformuleerd door De Swaan (1988), werd identiteit ook gevonden door Cook (1979) en Kloosterman (2015), controle door Kloosterman (2015), houding door Cook (1979) en wederkerigheid door Maynard-Moody en Musheno (2003). Ook Maynard-Moody en Musheno (2003) vinden het criterium houding, maar geven hier een iets andere invulling aan. Hierbij gaat het niet om dankbaarheid, maar om motivatie, waarbij zelfs iemand die schuld draagt voor de eigen situatie, maar gemotiveerd is om te veranderen, als hulpwaardig kan worden beoordeeld.

2.3 Verschillen in criteria

Onder andere Feather (1999) concludeerde dat de hulpwaardigheidsbeoordeling van een hulpvragende door een beoordelaar beïnvloed wordt door de omgeving van die beoordelaar. Dit suggereert dat door mensen uit verschillende contexten verschillende hulpwaardigheidscriteria benadrukt worden. Dit blijkt ook uit onderzoek van Jeene et al. (2013). Zo blijkt dat mensen die zelf zorg hebben ontvangen (in de vorm van een uitkering) minder nadruk op het ‘controle’ criterium

leggen dan mensen die dat niet hebben. Volgens Jeene et al. (2013) is dit toe te schrijven aan het idee dat deze mensen, meer dan anderen, zouden geloven dat het nodig hebben van zorg veroorzaakt wordt door omstandigheden waar je geen invloed op hebt. Ook de criteria 'hulpbehoevendheid' en 'wederkerigheid' hebben voor deze mensen minder invloed op de hulpwaardigheidsbeoordeling. Dit kan volgens Jeene et al. (2013) worden veroorzaakt door eigenbelang, aangezien de kans groter is dat een persoon die eerder een uitkering heeft ontvangen dat in de toekomst weer zal krijgen. Op basis van hun ideeën over eigenbelang kunnen de volgende hypothesen worden opgesteld. *H1: De criteria 'controle' (H1a), 'hulpbehoevendheid' (H1b), 'wederkerigheid' (H1c), 'identiteit' (H1d) en 'houding' (H1e) hebben minder invloed op de hulpwaardigheidsbeoordeling van wijkteamleden die zelf een uitkering hebben ontvangen dan van wijkteamleden die zelf geen uitkering hebben ontvangen*

Ook vonden Jeene et al. (2013) dat ouderen meer nadruk leggen op de 'controle' en 'wederkerigheid' criteria dan jongeren. Beargumenteerd wordt dat dit komt doordat ouderen zelf vaker zorg nodig hebben en daarom andere hulpbehoevenden zien als competitie (Jeene et al., 2013). Op basis van deze resultaten kunnen de volgende hypothesen worden opgesteld. *H2: De invloed van de criteria 'controle' (H2a) en 'wederkerigheid' (H2b) op de hulpwaardigheidsbeoordeling verschilt tussen wijkteamleden van verschillende leeftijden.* Daarnaast vinden Jeene et al. (2013) dat vrouwen meer nadruk lijken te leggen op de criteria 'hulpbehoevendheid' en 'wederkerigheid' dan mannen. Ze noemen hiervoor de reden dat vrouwen (en kinderen) vaker (financiële) hulp nodig hebben dan mannen en daarom meer competitie ervaren. Op basis hiervan kunnen de volgende hypothesen worden geformuleerd. *H3: De criteria 'hulpbehoevendheid' (H3a) en 'wederkerigheid' (H3b) hebben meer invloed op de hulpwaardigheidsbeoordeling van vrouwelijke wijkteamleden dan van mannelijke wijkteamleden.*

Ook kan worden gekeken naar het vakgebied van het wijkteamlid als factor die de invloed van de hulpwaardigheidscriteria kan beïnvloeden. Camenisch (1983) geeft aan dat een professional in een morele gemeenschap zit met gelijke doelen, waarden en middelen. Verschillende beroepen hebben verschillende, vaak conflicterende, waarden (Yellolly & Henkel, 2005), welke de preferenties van de professionals in die beroepen beïnvloeden (Keinemans, Kloppenburg, & Jonge, 2015). Echter, er is nog geen onderzoek gedaan naar de relatie tussen beroep en de nadruk die er wordt gelegd op de (afzonderlijke) hulpwaardigheidscriteria. Daarom kan alleen de volgende, explorerende hypothese worden opgesteld. *H4: De invloed van criteria 'controle' (H4a), 'hulpbehoevendheid' (H4b), 'wederkerigheid' (H4c), 'houding' (H4d) en 'identiteit' (H4e) op de hulpwaardigheidsbeoordeling verschilt tussen wijkteamleden uit verschillende vakgebieden..*

2.4 Professionalisme als modererende factor

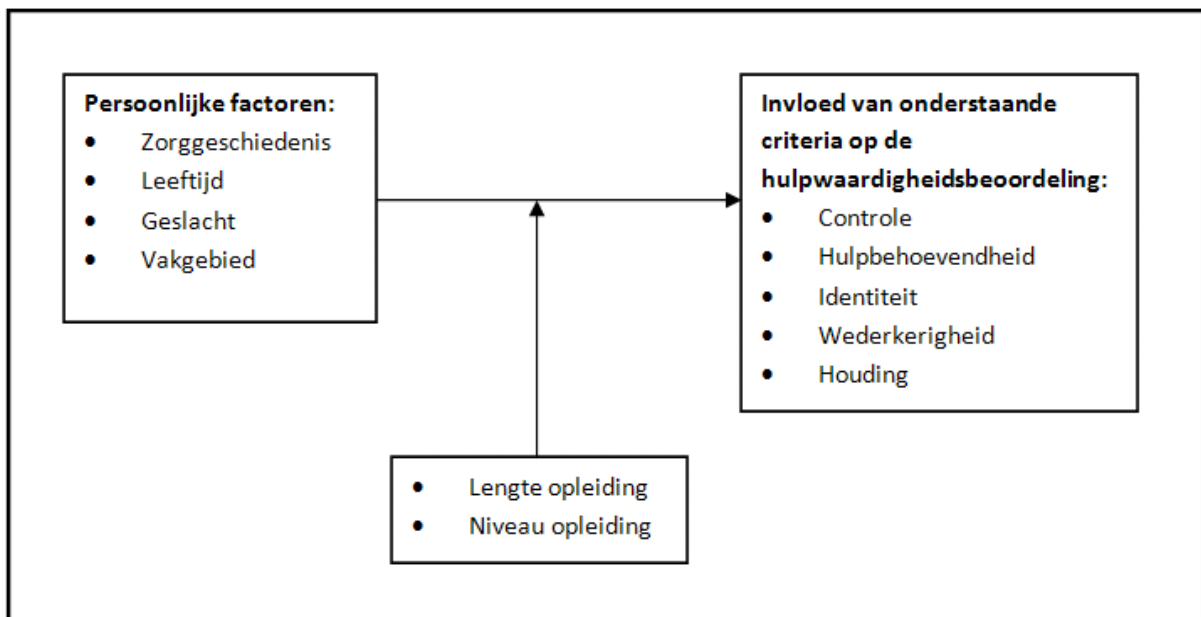
Of al deze verschillen tussen wijkteamleden gemodereerd kunnen worden door andere factoren is nog niet eerder onderzocht, terwijl theorieën over professionalisme hier aanwijzingen voor geven. Professionalisme is een onderzoeksgebied dat zich onder andere richt op de vraag wanneer een beroep professioneel is (Etzioni, 1969; MacDonald, 1995). Freidson (2001) beschrijft het ideaaltipe van een professioneel beroep als een beroep dat is gebaseerd op theoretische, discretionaire kennis, die controle heeft over dat beroep, waarin bepaalde eisen zijn gesteld wat betreft opleidingseisen voor het toetreden tot het beroep, waarbij de opleiding formeel is georganiseerd door een universiteit en waarbij 'goed' doen belangrijker is dan economisch gewin.

Deze definitie komt overeen met eerdere definities die zijn gegeven door andere Etzioni (1969) Macdonald (1995) en Oomkens (2015), met de uitzondering dat Etzioni (1969) en Oomkens (2015) praten over de mate van professionaliteit. Hierbij zetten ze een volledig professioneel beroep op een schaal met aan de andere kant een minder professioneel beroep (Oomkens, 2015), welke Etzioni (1969) een semiprofessioneel beroep noemt. Professionals hierin hebben een kortere training gehad, hebben minder autonomie (Etzioni, 1969) en zijn meer gesitueerd in de praktijk (MacDonald, 1995). Er kan beredeneerd worden dat vooral de opleiding een bepalende factor is in de professionaliteit van een beroep, aangezien dit een terugkerend aspect is van professionalisme (Freidson, 2001; Oomkens, 2015). Hierbij is een beroep volledig professioneel als er onder andere een langere opleiding voor benodigd is en een hoger niveau van onderwijs. Hierbij zou een professional uit een volledig professioneel beroep volgens de standaarden van dit beroep gaan handelen (door ethische codes en opleiding (MacDonald, 1995). Een professional uit een semiprofessioneel beroep heeft deze interne controle minder (Etzioni, 1969). Deze interne controle zou de willekeur die uit de discretionaire ruimte voort kan komen, kunnen helpen voorkomen. Dit resulteert in hypothese *H5a: Hoe langer de opleiding van het wijkteamlid, hoe kleiner de invloed van de persoonlijke factoren op de hulpwaardigheidscriteria. H5b: Hoe hoger het niveau van onderwijs van het wijkteamlid, hoe kleiner de invloed van de persoonlijke factoren op de hulpwaardigheidscriteria.*

2.5 Synthese theorie

Binnen de discretionaire ruimte van *street-level bureaucrats* hebben deze de vrijheid om beslissingen te maken, waarbij ze onder andere kunnen worden beïnvloed door de eigen preferenties. Deze preferenties over wie zorg zou verdienen zijn gebaseerd op de

hulpwaardigheidscriteria ‘controle’, ‘hulpbehoevendheid’, ‘identiteit’, ‘houding’ en ‘wederkerigheid’. Groepen mensen verschillen in de mate waarin de individuele hulpwaardigheidscriteria invloed hebben op hun hulpwaardigheidsbeoordeling. Daarnaast werken professionals in verschillende beroepen die al dan niet volledig professioneel zijn. In een volledig professioneel beroep is er sprake van een langere opleiding en een hoger opleidingsniveau dan in een semiprofessioneel beroep. In dit onderzoek wordt gekeken naar het (modererende) effect van de opleiding van de professional op de eerder gevonden verschillen tussen wijkteamleden. In Figuur 1 is het conceptueel model van dit onderzoek weergegeven.

Figuur 1. Conceptueel model onderzoek

2.6 Vraagstelling

Er is betrekkelijk weinig bekend over de verschillen in de invloed van de hulpwaardigheidscriteria bij het beoordelen van hulpwaardigheid door wijkteamleden. Om hier meer inzicht in te verkrijgen, is de volgende onderzoeksvraag opgesteld:

In hoeverre verschillen wijkteamleden in de invloed die de afzonderlijke hulpwaardigheidscriteria hebben op hun beoordeling van hulpwaardigheid?

Hierbij gaat het om de verschillen tussen de verschillende wijkteamleden in hoeveel nadruk zij leggen op elk afzonderlijk hulpwaardigheids criterium.

3 Onderzoeksopzet

3.1 Onderzoeksmethoden

Naar hulpwaardigheid en hulpwaardigheidscriteria is al eerder onderzoek gedaan (zie Oorschot, 2000; 2006; Jeene et al., 2013). Deze concepten zijn in eerdere onderzoeken al duidelijk beschreven en ook zijn ze meerdere keren in onderzoek geoperationaliseerd. Om deze redenen kunnen de concepten in kwantitatief onderzoek toegepast worden en is gekozen voor een kwantitatieve benadering.

3.2 Dataverzameling

Voor het verzamelen van data is, op basis van het theoretisch kader, een vragenlijst opgesteld. Voor de verspreiding hiervan over wijkteamleden is contact opgenomen met een aantal gemeenten die samenwerken met de gemeente Enschede aangaande wijkteams. Door een tekort aan respons is daarna ook contact gezocht met andere gemeenten in Overijssel en later, door een aanhoudend tekort aan respons, ook met gemeenten in heel Nederland. Deze gemeenten en organisaties werden gevraagd om een mail met daarin de link naar een vragenlijst door te sturen naar al hun wijkteamleden. Uiteindelijk is de vragenlijst ingevuld door honderd wijkteamleden (N=100) vanuit zeven verschillende gemeenten. De verdeling van respondenten over de gemeenten was 35%, 14%, 15%, 2%, 11%, 22% en 1%. De gemeenten zijn allemaal groot (>118.00 inwoners), met uitzondering van een gemeente waaruit slechts 2% van de respondenten kwam. Er zijn geen aanwijzingen dat wijkteamleden uit grote gemeenten verschillen van die uit kleine gemeenten wat betreft hun hulpwaardigheidsbeoordeling, hoewel dit geen zekerheid is. De kleine respons (er is met meer dan dertig gemeenten contact gehad) is te verklaren doordat veel gemeenten niet wilden meewerken omdat de wijkleden al een hoge werklast ervaren door eigen werkzaamheden en door lopende onderzoeken over wijkteams, en omdat ze wijkteamleden niet het idee wilden geven dat ze individueel worden afgerekend op hun werk.

3.3 Afhankelijke variabelen

Hieronder wordt de operationalisering van de afhankelijke variabelen beschreven. Deze zijn de hulpwaardigheidscriteria controle, hulpbehoevendheid, wederkerigheid, houding en identiteit. Ook worden hier de modererende variabelen opleidingsniveau en opleidingsduur geoperationaliseerd.

3.3.1 Controle

Om controle te meten, zijn er categorieën van hulpbehoevenden geschetst welke al dan niet controle hebben over hun situatie, zoals eerder is gedaan door Jeene et al. (2013). Jeene et al. (2013) focusten zich in hun onderzoek echter alleen op gehandicapten. Omdat dit onderzoek zich richt op alle hulpbehoevenden, zijn er drie categorieën hulpbehoevenden toegevoegd op basis van Van Oorschot (2006), namelijk zieken, werklozen en immigranten¹. Binnen deze categorieën zijn hulpbehoevenden geschetst die al dan niet controle hebben over hun situatie: gehandicapten die al dan niet door eigen schuld gehandicapt zijn geraakt, zieken met longkanker die al dan niet roken, werklozen die al dan niet een vervolgopleiding hebben gedaan en immigranten die vluchtten voor een oorlog of die voor economisch gewin zijn geïmmigreerd. Door een programmeringsfout is in dit onderzoek een schaal van een tot vijf aangehouden voor hoe belangrijk het is dat de hulpvragende financiële hulp krijgt in plaats van een tot tien (Jeene et al., 2013). Hoewel minder gevoelig, werd verwacht de schaal nog steeds gevoelig genoeg was om voldoende verschillen te kunnen ontdekken. Deze variabele is geoperationaliseerd aan de hand van Jeene et al. (2013) en Van Oorschot (2000), waarbij financiële hulp centraal stond. Hoewel wijkteamleden in werkelijkheid niet alleen financiële hulp bieden, kan hiermee wel beoordeeld worden in hoeverre iemand als hulpwaardig wordt beoordeeld (Oorschot, 2000). Het gemiddelde verschil tussen de scores van de hulpbehoevenden in dezelfde categorie zal tussen 0 en 4 liggen en geeft aan hoe belangrijk het criterium controle is in het bepalen van hulpwaardigheid.

3.3.2 Hulpbehoevendheid

Voor het meten van hulpbehoevendheid is de operationalisering van Jeene et al. (2013) overgenomen, maar zijn voor de duidelijkheid van de respondenten de vragen omgevormd tot stellingen. Hierbij zijn zes situaties geschetst met elk twee soorten hulpbehoevenden. Vervolgens werd aan respondenten de stelling voorgelegd of ze van mening waren dat de eerstgenoemde persoon in die situatie meer financiële ondersteuning zou moeten ontvangen dan de laatstgenoemde persoon. Deze situaties zijn het hebben van "(1) wel of geen extra inkomen, (2) klein of groot huishouden, (3) partner met of zonder inkomen, (4) wel of geen thuiswonende kinderen die werken, (5) veel of weinig tot geen spaargeld en (6) rijke of arme ouders" (Jeene et al.,

---

¹ Omdat Van Oorschot (2006) in zijn onderzoek alle criteria combineerde in een vraag, gebruikte hij ouderen als groep hulpbehoevenden. Aangezien zijn categorieën in dit onderzoek alleen worden gebruikt voor het criterium controle is de groep ouderen (die nooit controle kunnen hebben gehad over hun probleem, namelijk ouder worden) weggelaten.

2013, p. 1108-1109). De gemiddelde score (oneens=0, eens=1, weet niet=2 (gecodeerd als missing value)) zal tussen 0 en 1 liggen en geeft aan hoe belangrijk hulpbehoevendheid is in het bepalen van hulpwaardigheid.

3.3.3 Wederkerigheid

Om wederkerigheid te meten is de operationalisering van Jeene et al. (2013) overgenomen, maar werd wederom gefocust op alle hulpbehoevenden. Ook zijn voor de duidelijkheid de vragen omgevormd tot stellingen. Hierbij zijn er drie situaties geschetst, waarna aan de respondenten werd gevraagd of de eerstgenoemde persoon in die situatie meer financiële ondersteuning zou moeten krijgen dan de laatstgenoemde. De situaties zijn: (1) mensen die ouder of jonger zijn, (2) mensen die meer of minder hebben betaald voor de uitkering die ze nu zelf willen aanvragen en (3) mensen die, voor het krijgen van de uitkering, langer of minder lang hebben gewerkt. De gemiddelde score (oneens=0, eens=1, weet niet=2 (gecodeerd als missing value)) zal tussen 0 en 1 liggen en geeft aan hoe belangrijk wederkerigheid is in het bepalen van hulpwaardigheid.

3.3.4 Houding

Houding is nog niet eerder onderzocht in kwantitatief onderzoek en dus is deze zelf geoperationaliseerd. Onder houding vallen volgens Oorschot (2000) de dankbaarheid en veeleisendheid en volgens Maynard-Moody en Musheno (2003) de motivatie van de hulpvragende. Gecombineerd vormen deze de variabele houding in dit onderzoek. Deze is op dezelfde manier geoperationaliseerd als wederkerigheid en hulpbehoevendheid, omdat ook hierbij situaties kunnen worden geschetst met daarin mensen die wel of niet een bepaalde houding hebben. Deze situaties zijn personen die: (1) erg dankbaar zijn voor hulp of juist ondankbaar, (2) wel of niet veeleisend zijn en (3) gemotiveerd zijn om hun levens te verbeteren of juist niet. Hierbij geven respondenten aan of de eerstgenoemde persoon meer financiële steun zou moeten krijgen dan de laatstgenoemde (oneens=0, eens=1, weet niet= 2 (gecodeerd als missing value)). De gemiddelde score zal tussen 0 en 1 liggen en geeft aan hoe belangrijk houding is in het bepalen van hulpwaardigheid.

3.3.5 Identiteit

Ook identiteit is nog niet eerder onderzocht in kwantitatief onderzoek en is daarom zelf geoperationaliseerd. Identiteit houdt in dit onderzoek in dat de respondent lijkt op de hulpvragende

op een onderdeel. Onderdelen van de identiteit van een persoon die invloed kunnen hebben op de hulpwaardigheidsbeoordeling zijn volgens eerdere onderzoeken etniciteit (Van Oorschot, 2000), geslacht (Feather, 1999) en leeftijd (Schneider & Northcraft, 1999). Daarnaast zijn er in dit onderzoek eerder al situaties geschetst waarin werklozen, rokers, immigranten en lichamelijke gehandicapten voorkwamen (zie 3.3.1). Om zo compleet mogelijk te zijn, zijn deze vier onderdelen ook bekeken in het kader van 'identiteit', waardoor identiteit in totaal bestaat uit zeven onderdelen. Hierover worden zowel vragen gesteld die afhankelijke variabelen meten (hoeveel hulp de respondent personen zou geven die onder een van deze onderdelen vallen, in deze paragraaf) als die onafhankelijke variabelen meten (of de respondent zelf onder een van deze onderdelen valt, zie paragraaf 3.4).

Van de zeven afhankelijke variabelen van identiteit zijn er vier al bevraagd voor controle (zie 3.3.1). Voor drie van de vier (werklozen, gehandicapten en immigranten) zijn er steeds twee vragen gesteld, schalen geconstrueerd waarbij het gemiddelde is genomen van die twee vragen. Voor de vierde (roken) is de score van de ene vraag gebruikt. Voor de overige drie van de zeven onderdelen, (eticiteit, geslacht en leeftijd) zijn nieuwe vragen geformuleerd. Geslacht is gesplitst in man en vrouw, leeftijd in jong (0 t/m 45) en oud (46 en ouder), waarbij steeds twee van de vier antwoordcategorieën, zoals gebruikt door Jeene et al. (2013), zijn samengevoegd, en etniciteit in allochtoon en autochtoon, op basis van de definitie van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) (Keij, 2000). Vervolgens werd aan de respondent gevraagd aan te geven op een schaal van een (geen) tot vijf (heel veel) hoeveel financiële hulp deze hulpvragenden zouden moeten krijgen als ze allemaal evenveel hulp nodig hebben. Per onderdeel is bekeken of de respondenten die zelf onder een bepaald onderdeel vallen (de onafhankelijke variabele), de hulpvragenden die onder datzelfde onderdeel vallen meer hulp zouden geven (afhankelijke variabele) dan respondenten die niet onder dat onderdeel vallen. Identiteit is dus alleen per onderdeel berekend.

3.3.6 Modererende variabelen

Aangezien volgens Freidson (2001) professionele training plaatsvindt na de middelbare school, zijn voor de *lengte van de opleiding* de antwoordmogelijkheden 0 (geen opleiding na middelbare school) tot 12 jaar (langste universitaire opleiding) gegeven. Hierbij gaat het om de opleiding die vereist was voor het uitoefenen van het vakgebied van het wijkteamlid. De antwoordmogelijkheden voor het *onderwijsniveau* zijn overgenomen van Van Roon, Vos, Linder en Dankmeyer (2011), namelijk (1) geen onderwijs na de middelbare school, (2) mavo/mbo 1, (3) mbo 2-4, (4) bachelor hbo/wo, (5) master hbo/wo, (6) promotieonderzoek op universiteit.

3.4 Onafhankelijke variabelen

De *vakgebieden* zijn gemeten door de respondenten te vragen in welk vakgebied zij werkzaam waren voordat ze bij het wijkteam kwamen, met als antwoordmogelijkheden: (1) werk en inkomen, (2) woonbegeleiding, (3) jeugdhulp, (4) maatschappelijk werk en (5) verstandelijk gehandicapten en (6) anders, namelijk... (J. Jonker, persoonlijke communicatie, 20 april 2016). Student werd hierbij meerdere keren ingevuld, dus is deze bij de analyses ook meegenomen als categorie. De *leeftijdscategorieën* zijn overgenomen van onderzoek van Jeene et al. (2013) en zijn (1) <31, (2) 31-45, (3) 46-64 en (4) >64 jaar. Of respondenten *zelf een uitkering hebben ontvangen*, werd gemeten door te vragen of ze ooit financiële ondersteuning hebben ontvangen vanwege een zorgvraag (ja=0, nee=1), gebaseerd op Jeene et al. (2013). *Geslacht* had de antwoordcategorieën man (0) en vrouw (1) en *Etniciteit* autochtoon (0) en allochtoon (1), waarvan de definities van het CBS (Keij, 2000) zijn overgenomen. Verder werd gevraagd of de respondent ooit werkloos is geweest (*werkloosheid*), ooit heeft gerookt (*roken*), naar Nederland is geïmmigreerd (*immigrant*) en ooit een lichamelijke handicap heeft gehad (*handicap*) (ja=1, nee=0).

3.5 Representativiteit, validiteit, betrouwbaarheid en generaliseerbaarheid.

Hier wordt uitgelegd hoe in dit onderzoek is getracht om de representativiteit, validiteit, betrouwbaarheid en generaliseerbaarheid zo hoog mogelijk te maken.

3.5.1 Representativiteit

Representativiteit houdt in dat het geheel van respondenten van een onderzoek (ongeveer) overeenkomt met de gehele populatie op de daarvoor relevante onderdelen (Saunders, Lewin & Thornhill, 2007). De populatie van dit onderzoek zijn alle wijkteamleden in Nederland. Om de representativiteit zo hoog mogelijk te maken zijn zoveel mogelijk gemeenten benaderd om zo een gemiddelde te krijgen van de wijkteamleden in Nederland. Echter, veel gemeenten wilden niet meewerken, wat de representativiteit kan hebben aangetast. Om de representativiteit van de steekproef te kunnen beoordelen, is achteraf een beschrijvende analyse uitgevoerd (zie 4.1).

3.5.2 Validiteit

Validiteit houdt in dat een meetmethode ook daadwerkelijk meet wat het zou moeten meten (Saunders et al., 2007). Om de validiteit zo hoog mogelijk te maken, is waar mogelijk gebruik gemaakt van vragen die in eerdere onderzoeken zijn gebruikt om bepaalde concepten te meten. Voor de vragen die zelf zijn geformuleerd, is dat gedaan op basis van de beschrijving van begrippen uit eerdere onderzoeken en wetenschappelijke literatuur die daar herhaaldelijk zijn toegepast. Daarnaast is waar nodig gecontroleerd op andere variabelen, om zo zeker te weten dat er geen andere variabelen zijn die het verschil eigenlijk veroorzaakten. Ook is geprobeerd om variabelen te meten door middel van meerdere vragen. Ten slotte is getracht om sociaal wenselijke antwoorden te vermijden, zodat de metingen geen systematische fouten hadden. Allereerst is aangegeven dat de vragenlijst anoniem zou worden ingevuld. Ten tweede werd verwacht dat wijkteamleden sociaal wenselijk zouden antwoorden door twee naast elkaar staande vragen gelijk te beantwoorden, bijvoorbeeld bij de vragen over hoeveel hulp ze een man en hoeveel een vrouw zouden geven. Daarom zijn dit soort vragen op aparte plaatsen in de vragenlijst gezet.

3.5.3 Betrouwbaarheid

De betrouwbaarheid van onderzoek is de mate waarop deze bij meerdere herhalingen (door andere onderzoekers) dezelfde resultaten geeft (Saunders et al., 2007). Om de betrouwbaarheid zo hoog mogelijk te maken is er allereerst gebruik gemaakt van een gestandaardiseerde vragenlijst, zodat respondenten allemaal dezelfde vragen kregen. De link naar de vragenlijst werd naar werk emailadressen verstuurd en werd door alle respondenten online ingevuld, waardoor de respondent niet kon worden beïnvloed door een interviewer. Ook is de vragenlijst vooraf door een wijkteammanager getest om te kijken of alle vragen duidelijk waren, zodat alle respondenten de vragen hetzelfde zouden interpreteren. Daarnaast zijn alle methoden die in dit onderzoek zijn gebruikt duidelijk uitgelegd, zodat het herhaald kan worden om zo te kijken of dat tot dezelfde uitkomsten leidt.

3.5.4 Generaliseerbaarheid

Generaliseerbaarheid houdt in dat de resultaten uit een onderzoek ook toepasbaar zijn op andere, vergelijkbare groepen dan in het onderzoek zijn gebruikt (Saunders et al., 2007). Dit onderzoek is gefocust op wijkteamleden. Deze wijkteamleden zijn voornamelijk werkzaam op het gebied van zorg

en ondersteuning, terwijl veel professionals in Nederland dat niet zijn. Dat betekent dat de resultaten uit dit onderzoek niet gegeneraliseerd kunnen worden naar andere groepen professionals. Hoewel landen als Engeland en Canada al langer werken met interprofessionele groepen om zorg te leveren, welke lijken op de wijkteams in Nederland (Rijsdijk, Hofhuis, Den & Vries, 2015), is er nog geen onderzoek gedaan naar de mogelijke verschillen tussen deze teams. Het is daarom niet te bepalen of de resultaten uit dit onderzoek generaliseerbaar zijn voor de professionals in deze groepen in andere landen.

3.6 Analytische strategie

Bij het vergelijken van de wijkteamleden in de invloed van de hulpwaardigheidscriteria is een zekerheidspercentage van 95% aangehouden. Voor elke toets is gekeken of aan de voorwaarden voor die toets is voldaan. De schalen waren normaal verdeeld. Ook is, bij een significant verschil, gekeken naar multi-collineariteit. Hierbij is gekeken of een andere variabele ook een significant verschil liet zien op datzelfde criterium, waarna gekeken werd naar het interactie-effect van de twee variabelen samen. Echter, hiervan was in dit onderzoek geen sprake. Vervolgens is met behulp van cronbach's alpha gekeken naar de betrouwbaarheid van de schalen voor de afhankelijke variabelen, welke betrouwbaar worden geacht als deze een alpha hebben van minimaal 0,7 (Santos, 1999). De alpha van hulpbehoevendheid is 0,779, van wederkerigheid 0,520, van houding 0,478 en van controle 0,483. Bij houding is de vraag over motivatie weggehaald uit de schaal, waardoor hiervan de alpha omhoog is gegaan naar 0,743. Bij wederkerigheid en controle ging de betrouwbaarheid niet of nauwelijks omhoog als er vragen worden weggelaten, waardoor deze schalen gelijk zijn gehouden. Wel betekent dit dat die schalen minder betrouwbaar zijn dan de andere twee schalen. Vervolgens zijn er beschrijvende analyses uitgevoerd en is berekend of de wijkteamleden van elkaar verschilden in hun scores op de afhankelijke variabelen. Hierbij werd voor elke afhankelijke (ordinale) variabele een vergelijking gemaakt tussen respondenten die verschillende antwoorden gaven bij de onafhankelijke variabelen (wel/niet uitkering gehad, man/vrouw, verschillende leeftijdsgroepen en verschillende vakgebieden). Voor uitkering en geslacht (nominale variabelen) zijn t-testen uitgevoerd en voor leeftijd en vakgebied (ordinale variabelen) One-Way ANOVA testen. Voor een aantal onderdelen van identiteit (ethniciteit, geslacht en leeftijd) zijn herhaalde metingen ANOVA testen uitgevoerd met de onafhankelijke variabelen als fixed factors. Om het effect van opleidingsduur te meten, is deze in een ANCOVA toegevoegd als covariaat en om het effect van opleidingsniveau te kunnen meten is een Two-way ANOVA uitgevoerd, waarbij werd gekeken naar het interactie-effect.

4 Resultaten

Allereerst wordt hier de beschrijvende statistiek gegeven van dit onderzoek. Vervolgens komen de analyses en de hypothesen aan bod. Ten slotte worden de resultaten kort samengevat.

4.1 Beschrijvende statistiek

De populatie van dit onderzoek zijn alle wijkteamleden in Nederland. Aangezien er geen informatie bekend is over de groep wijkteamleden in Nederland, is er gekeken naar een grotere groep waaronder de wijkteamleden vallen, namelijk de maatschappelijk werkers zoals het CBS (2016) deze definieert. Hieronder vallen maatschappelijk werkers, ambulant begeleiders, jeugdbeschermers, gezinsvoogden, reclasseringswerkers, zorg coördinatoren en schuldhulpverleners. Onder deze groep vallen meer vakgebieden dan die in de wijkteams zijn vertegenwoordigd, wat zou kunnen betekenen dat de groep maatschappelijk werkers geen goede maat is om de representativiteit van de steekproef te meten voor alle wijkteamleden in Nederland. Echter, er zijn grote overeenkomsten tussen de vakgebieden binnen de groep maatschappelijk werkers volgens het CBS (2016) en die van de wijkteamleden in Nederland. Daarom kan worden aangenomen dat de deze groep in samenstelling vergelijkbaar is met het geheel van wijkteamleden in Nederland. Het CBS heeft niet meer informatie over de professionals dan in de Tabel 1 weergegeven, maar verwacht wordt dat dit de belangrijkste aspecten zijn om representativiteit te kunnen meten.

Tabel 1*Representativiteit respondenten*

	Respondenten	Maatschappelijk werkers
Totaal	100	73.000
Geslacht	Man: 20 (20%) Vrouw: 80 (80%)	Man: 16.000 (22%) Vrouw: 57.000 (78%)
Leeftijd	<31: 34 (34%) 31-45: 29 (29%) 46-64: 37 (37%) 64>: 0 (0%)	15-35: 28.000 (38%) 35-45: 14.000 (19%) 45-65: 29.000 (40%) 65-75: 2.000 (3%)
Opleidingsniveau	Geen onderwijs na middelbare: 0 (0%) Mavo/mbo 1: 0 (0%) Mbo 2-4: 8 (8%) Bachelor hbo/wo: 67 (67%) Master hbo/wo: 25 (25%) Hbo/wo totaal: 92 (92%) Promotieonderzoek op universiteit: 0 (0%)	Ten hoogste Mbo 1: 2.000 (3%) Mbo 2-4: 15.000 (21%) Hbo/wo: 56.000 (77%)

Noot. Cijfers afkomstig van 'Werkzame beroepsbevolking, beroep' [Dataset], door het Centraal Bureau voor de Statistiek. Geraadpleegd op 21-06-2016 van <http://statline.cbs.nl/Statweb/publication/?DM=SLNL&PA=82808NED&D1=0&D2=a&D3=8&D4=137,146&D5=I&HDR=G4,T,G1&STB=G2,G3&VW=T>.

Zoals in Tabel 1 is te zien, is het grootste deel van de respondenten vrouw (80%), wat bijna gelijk is aan het percentage vrouwen volgens het CBS (2016). De percentages voor de eerste twee leeftijdsgroepen komen niet geheel overeen met die van het CBS, maar als het verschil in definitie wordt meegenomen (CBS hanteert 15-35 jaar en 35-45 jaar en dit onderzoek tot 31 jaar en 31-45 jaar) dan komen die percentages dicht bij elkaar te liggen. Ten slotte heeft het grootste deel van de respondenten een opleiding gehad op hbo/wo niveau (92%), net als de groep maatschappelijk werkers (77%). De niveaus tot mbo 1 en mbo 2-4 worden wel ondervetegenwoordigd (0% t.o.v. 3% en 8% t.o.v. 21%). In totaal lijkt de groep respondenten een representatieve groep te zijn voor het geheel aan maatschappelijk werkers gebaseerd op de hiervan bekende data, en verwacht wordt dat deze groep dan ook voor een groot deel representatief is voor het geheel van wijkteamleden in Nederland. Verder zijn er ook andere beschrijvende analyses uitgevoerd, zoals in Tabel 2 is te lezen.

Tabel 2*Beschrijvende statistiek respondenten*

Variabelen	% respondenten
Vakgebied (voor werkzaamheid in wijkteam)	(22% missing)
- Werk en inkomen	10%
- Woonbegeleiding	5%
- Jeugdhulp	25%
- Maatschappelijk werk	20%
- Gehandicapten	14%
- Student	4%
Etniciteit	14% allochtoon, 86% autochtoon
Uitkering	18% ja, 82% nee
Handicap	4% ja, 94% nee (2% missing)
Immigratie	5% ja, 95% nee
Werkloosheid	32% ja, 68% nee
Roken	46% ja, 51% nee (3% missing)

In Tabel 3 is te zien wat de gemiddelde scores waren van de respondenten op de afhankelijke variabelen. Aangezien identiteit per onderdeel is gemeten, is hiervan geen score weergegeven.

Tabel 3*Gemiddelde scores respondenten op de afhankelijke variabelen*

Afhankelijke variabele	Gemiddelde score
Controle	0,340 ^a
Hulpbehoevendheid	0,619 ^b
Wederkerigheid	0,856 ^b
Houding	0,778 ^b

^a: 0-4, hoe hoger hoe meer invloed
^b: 0-1, hoe lager hoe meer invloed

4.2 Analyse

Vervolgens is geanalyseerd in hoeverre de invloed die de hulpwaardigheidscriteria hadden op de hulpwaardigheidsbeoordeling verschilde tussen wijkteamleden (Tabel 4 en Tabel 5). Hierbij is er

bijvoorbeeld gekeken of mannen en vrouwen significant van elkaar verschillen in hun antwoorden op controle (hoeveel invloed het heeft dat de hulpvragenden wel of niet controle heeft gehad over de hulpvraag).

Tabel 4

Significantie van verschillen tussen respondenten op de criteria controle, hulpbehoevendheid, wederkerigheid en houding (N=95)

Criterium	Zorggeschiedenis	Geslacht	Leeftijd	Vakgebied
Controle	.938	.552	.187	.883
Hulpbehoevendheid	.880	.186	.885	.558
Wederkerigheid	.560	.585	.216	.006*
Houding	.011*	.575	.469	.754

*=significant verschil (p<0.05)

Tabel 5

Significantie van verschillen tussen respondenten op onderdelen van het criterium identiteit (N=95)

Onderdeel	Vershil	Zorggeschiedenis	Geslacht	Leeftijd	Vakgebied
Werkloosheid	.437	.851	.802	.863	.747
Roken	.013*	.053	.857	.622	.573
Immigratie	.635	.692	.287	.315	.390
Handicap	.606	.084	.900	.898	.492
Etniciteit	.697	.181	.079	.458	.740
Geslacht	.829	.111	.517	.829	.967
Leeftijd	.685	.075	.480	.754	.967

Noot. Per onderdeel van identiteit zijn verschillen gemeten tussen de antwoorden van de respondenten op de onafhankelijke variabelen (zorggeschiedenis, geslacht, leeftijd en vakgebied).

* = Significant verschil (p<0,05)

Allereerst valt op dat er, met uitzondering van drie gevallen, geen significante verschillen zijn gevonden. De drie uitzonderingen zijn de volgende: voor wijkteamleden die wel een uitkering hebben, heeft de houding een kleinere invloed op de hulpwaardigheidsbeoordeling dan voor wijkteamleden die dat niet hebben (p=0.011). Wijkteamleden van verschillende vakgebieden verschillen significant van elkaar in de invloed die het criterium wederkerigheid hierop heeft, dus of

de hulpvragende iets terug heeft gedaan voor de hulp ($p=0.006$). En wijkteamleden die zelf roken/hebben gerookt, gaven aan meer hulp te willen geven aan hulpbehoevenden met longkanker die roken dan respondenten die niet roken/hebben gerookt ($p=0.013$). Op basis van de resultaten uit Tabel 4 en Tabel 5 kunnen de eerste vier hypothesen die in dit onderzoek zijn opgesteld, worden aangenomen of verworpen.

Hypothese 1 stelde dat de criteria 'controle' (H1a), 'hulpbehoevendheid' (H1b), 'wederkerigheid' (H1c), 'identiteit' (H1d) en 'houding' (H1e) minder invloed hadden op de hulpwaardigheidsbeoordeling door wijkteamleden die zelf een uitkering hebben ontvangen op dan wijkteamleden die zelf geen uitkering hebben ontvangen. Uit Tabellen 4 en 5 blijkt dat wijkteamleden die zelf een uitkering hebben ontvangen significant verschillen van wijkteamleden die dat niet hebben in hun score op het criterium houding, maar niet op de criteria controle, hulpbehoevendheid, wederkerigheid en alle onderdelen van identiteit. Dit betekent dat hypothesen 1a, 1b, 1c en 1d zijn verworpen en dat 1e is aangenomen. De invloed van de criteria is even groot voor wijkteamleden die zelf een uitkering hebben ontvangen als die niet zelf een uitkering hebben ontvangen, behalve op het criterium houding.

Hypothese 2 stelde dat de invloed van de criteria 'controle' (H2a) en 'wederkerigheid' (H2b) op de hulpwaardigheidsbeoordeling zou verschillen tussen wijkteamleden die van elkaar verschilden in leeftijd. Uit Tabel 4 blijkt dat er geen significant verschil is tussen wijkteamleden van verschillende leeftijdsklassen en de invloed van deze criteria controle en wederkerigheid. Dit betekent dat hypothesen 2a en 2b zijn verworpen. Wijkteamleden van verschillende leeftijden verschillen niet in de invloed van de criteria controle en wederkerigheid op de hulpwaardigheidsbeoordeling.

Hypothese 3 stelde dat de criteria 'hulpbehoevendheid' (H3a) en 'wederkerigheid' (H3b) meer invloed hebben voor vrouwelijke wijkteamleden dan voor mannelijke wijkteamleden. Uit Tabel 4 blijkt dat er geen significant verschil is tussen mannelijke en vrouwelijke wijkteamleden in de invloed van deze criteria. Dit betekent dat hypothesen 3a en 3b zijn verworpen. De criteria hulpbehoevendheid en wederkerigheid hebben niet meer invloed op de hulpwaardigheidsbeoordeling van vrouwelijke wijkteamleden dan van mannelijke wijkteamleden.

Hypothese 4 stelde dat de invloed van de criteria 'controle' (H4a), 'hulpbehoevendheid' (H4b), 'wederkerigheid' (H4c), 'houding' (H4d) en 'identiteit' (H4e) zou verschillen tussen wijkteamleden uit verschillende vakgebieden. Uit Tabel 4 blijkt dat er geen significante verschillen zijn tussen de

wijkteamleden uit verschillende beroepen en de invloed van de genoemde criteria, behalve van het criterium wederkerigheid. Dit betekent dat de hypothesen 4a, 4b, en 4d en 4e zijn verworpen en dat 4c is aangenomen. Wijkteamleden uit verschillende beroepen verschillen niet in de invloed van de criteria controle, hulpbehoevendheid, houding en identiteit op hun hulpwaardigheidsbeoordeling. Ze verschillen wel in de invloed van het criterium wederkerigheid.

De gevonden significante verschillen zijn verder geanalyseerd met modererende variabelen, om zo hypothesen 5a en 5b te kunnen verwerpen of aannemen. De resultaten hiervan zijn te vinden in Tabel 6.

Tabel 6

Significantie van modererende variabelen op significante verschillen tussen respondenten

Significante verschil	Gemodereerd voor	
	Opleidingsniveau	Opleidingsduur
Wederkerigheid: vakgebied	.354	.990
Houding: zorggeschiedenis	.952	.817

*=Significant verschil ($p < 0.05$)

Hypothese 5a stelde dat hoe langer de opleiding van het wijkteamlid was, hoe kleiner de invloed is van de persoonlijke factoren (zorggeschiedenis, leeftijd, geslacht, inkomen en beroep) op de hulpwaardigheidscriteria en **hypothese 5b** stelde dat hoe hoger het niveau van opleiding van de professional was, hoe kleiner de invloed is van de persoonlijke factoren op de hulpwaardigheidscriteria. Zoals hierboven is te lezen zijn hypothesen 1 t/m 4 verworpen, met uitzondering van 1e en 4c. Moderatie is alleen te meten bij een significant verschil, welke zijn weergegeven in Tabel 6. Daaruit blijkt dat, wanneer opleidingsniveau en –duur als modererende variabelen worden meegenomen, de bestaande significante verschillen niet meer significant zijn. Oftewel, wanneer opleidingsduur en opleidingsniveau worden meegenomen als modererende variabelen in de vergelijking van de groepen, dan verdwijnen de verschillen tussen deze groepen. Hypothesen 5a en 5b zijn daarom aangenomen voor de twee verschillen in Tabel 6. De opleidingsduur en het opleidingsniveau van de wijkteamleden hebben een modererend effect. Deze laten de verschillen tussen wijkteamleden van verschillende vakgebieden in hun scores op wederkerigheid en tussen wijkteamleden die wel of geen uitkering hebben gekregen in hun scores op houding verdwijnen.

4.3 Samenvatting resultaten

In dit onderzoek zijn er een significant verschil gevonden tussen wijkteamleden van verschillende vakgebieden in de invloed van de hulpwaardigheidscriteria op de hulpwaardigheidsbeoordeling. Ook is er een significant verschil gevonden tussen wijkteamleden die wel of geen uitkering hebben gekregen in de invloed van houding. Dit betekent dat hypothese 1e en 4c zijn aangenomen. Ook zijn er moderatie-effecten gevonden van opleidingsduur en opleidingsniveau, waardoor hypothesen 5a en 5b zijn aangenomen. Deze variabelen modereren de eerder gevonden verschillen en maken dat deze verschillen niet meer significant zijn. De overige hypothesen zijn verworpen, wat betekent dat er bijna geen significante verschillen zijn gevonden tussen de wijkteamleden.

5 Conclusie & discussie

In dit hoofdstuk wordt de onderzoeksvraag van dit onderzoek beantwoord, worden beperkingen genoemd, worden implicaties gegeven voor toekomstig onderzoek en wordt advies gegeven voor de praktijk.

5.1 Beantwoording hoofdvraag en implicaties vervolgonderzoek

De onderzoeksvraag van dit onderzoek was de volgende: *In hoeverre verschillen wijkteamleden in de invloed van de afzonderlijke hulpwaardigheidscriteria op hun beoordeling van hulpwaardigheid?* Uit de resultaten blijkt dat wijkteamleden nauwelijks van elkaar verschillen in de invloed van deze criteria op hun beoordeling van hulpwaardigheid. Er zijn twee onderdelen waarop wel verschillen zijn gevonden. Allereerst is dat tussen wijkteamleden uit verschillende vakgebieden in de invloed van wederkerigheid op de beoordeling van hulpwaardigheid. Dit komt overeen met verwachtingen uit andere onderzoeken. Zo werd verwacht dat wijkteamleden uit verschillende vakgebieden door de waarden en normen van dat vakgebied zouden zijn beïnvloed (Keinemans et al., 2015). Gezien deze waarden en normen vaak per vakgebied verschillen (Yellolly & Henkel, 2005), zouden ook de wijkteamleden uit verschillende vakgebieden van elkaar verschillen. Echter, dit is alleen gevonden voor het criterium van wederkerigheid, dus dat de hulpvragende al iets terug moet hebben gedaan voor de hulp die diegene vraagt. Het tweede verschil dat is gevonden, is dat voor wijkteamleden die ooit een uitkering hebben ontvangen de invloed van de houding van de hulpvragende op de beoordeling van hulpwaardigheid kleiner is dan voor wijkteamleden die nooit een uitkering hebben ontvangen. Dit komt overeen met resultaten van onderzoek door Jeene et al. (2013).

Deze twee verschillen zijn de enige significante verschillen zijn die in dit onderzoek zijn gevonden. Dit is opvallend, aangezien eerder onderzoek meer verschillen vindt (Jeene et al., 2013). Uit dit onderzoek blijkt dat wijkteamleden bijna gelijk zijn in hoeveel invloed die de afzonderlijke criteria hebben op hun beoordeling van wie hulp zou moeten krijgen en wie niet. Gezien Jeene et al. (2013) in hun onderzoek de gehele populatie mensen in een land als populatie namen en dit onderzoek alleen kijkt naar een specifieke groep daarbinnen, lijkt het ontbreken van significante verschillen te zijn toe te schrijven aan de specifieke populatie. Belangrijk is hierbij dat wijkteamleden allen werkzaam zijn binnen gelijksoortige organisaties, namelijk gemeenten. Mintzberg (1980) geeft aan dat in een professionele bureaucratie professionals werken die een grote discretionaire ruimte krijgen, net zoals de wijkteamleden. Hierbinnen worden de professionals gecoördineerd door middel van “de standaardisatie van vaardigheden” (Mintzberg, 1980, p. 333). Professionals worden hierbij niet zozeer gecoördineerd door de organisatie waarin ze werken, maar door de vaardigheden en kennis die ze hebben aangeleerd tijdens een opleiding.

Dit wordt ondersteund door MacDonald (1995), die aangeeft dat een professional gaat handelen volgens de ethische codes, opleiding en controle (samen vormen deze de interne controle) vanuit het beroep (MacDonald, 1995). Een volledig professioneel beroep heeft deze interne controle meer dan een semiprofessioneel beroep (Etzioni, 1969), waarbij een volledig professioneel beroep onder andere een langere opleiding vergt en een hoger opleidingsniveau (Oomkens, 2015). Dat de professional door de opleiding op een bepaalde manier gaat handelen, blijkt ook uit de analyses van de modererende variabelen opleidingsduur en –niveau. Hierbij verdwenen de significante verschillen tussen wijkteamleden als opleidingsduur- en opleidingsniveau ook werden meegenomen. Hieruit blijkt dat wijkteamleden die een opleiding hebben gehad van een gelijksoortig niveau en duur niet van elkaar verschillen in de invloed van de hulpwaardigheidscriteria op hun beoordeling van hulpwaardigheid. Om dit verder te onderzoeken zou het interessant zijn om te kijken naar de verschillen die er kunnen bestaan tussen professionals met verschillende (soorten) opleidingen in hun hulpwaardigheidsbeoordeling.

5.2 Beperkingen onderzoek en implicaties vervolgonderzoek

De eerste beperking van dit onderzoek is dat relatief weinig respondenten (N=100) de vragenlijst hebben ingevuld. Sommige groepen waartussen werd vergeleken waren daardoor vrij klein (er waren bijvoorbeeld maar twintig mannen), waardoor er grote verschillen nodig waren voor significantie (Rubin, 2010) en de kleine verschillen tot niet-significante resultaten kunnen hebben geleid. Voor vervolgonderzoek is daarom een grote respons belangrijk. Een tweede beperking is dat

dit onderzoek niet is gericht op welke mensen de wijkteamleden in werkelijkheid zorg geven. Door regels en procedures van de organisatie zouden bepaalde mensen die een wijkteamlid zou willen helpen misschien niet geholpen kunnen/mogen worden, of andersom. Dat ze aangeven dat ze bepaalde mensen hulp zouden geven, wil dus niet zeggen dat ze dit in de praktijk ook daadwerkelijk doen. Voor toekomstig onderzoek is het daarom interessant om te kijken naar het verschil tussen welke cliënten wijkteamleden zeggen te willen helpen en welke cliënten ze daadwerkelijk helpen. Een derde beperking is dat twee van de vier gebruikte schalen van dit onderzoek een lage betrouwbaarheid hadden, waardoor de scores op deze variabelen niet heel betrouwbaar zijn. Voor vervolgonderzoek naar hulpwaardigheid is het daarom aan te raden om de hulpwaardigheidscriteria te meten door middel van andere (of meer) vragen, waarmee een hogere betrouwbaarheid wordt bereikt. Een laatste beperking is dat in dit onderzoek gebruik is gemaakt van een vijf-puntsschaal om controle te meten, terwijl dat in eerder onderzoek met een tien-puntsschaal is gedaan. Hierdoor kunnen de kleine verschillen tussen respondenten zijn weggevallen. Iets soortgelijks geldt ook voor de andere criteria, aangezien daar steeds slechts twee antwoordcategorieën voor werden gegeven. In toekomstig onderzoek is het daarom aan te raden om voor alle criteria tien-puntsschalen te gebruiken om zo kleine verschillen te kunnen meten.

5.3 Advies praktijk

In de inleiding werd gesproken over de angst voor willekeur, waarbij men bang is dat wijkteamleden die veel vrijheid krijgen om maatwerk te kunnen leveren daardoor van elkaar kunnen verschillen in wie ze hulp geven. In dit onderzoek is gebleken dat er nauwelijks verschillen zijn tussen wijkteamleden in hun hulpwaardigheidsbeoordeling. De paar verschillen die er waren, verdwenen als opleidingsduur en –niveau werden meegenomen. Deze resultaten suggereren dat willekeur onwaarschijnlijk is en dat, zoals Mintzberg (1980) aangaf, de opleiding van het wijkteamlid met ethische codes, kennis en vaardigheden het handelen van het wijkteamlid coördineert. Dit onderzoek wijst erop dat professionele controle waarschijnlijk een effectieve manier is om willekeur (nog meer) te voorkomen en het opstellen van meer regels of protocollen niet nodig hoeft te zijn. Een manier waarop gemeenten, waar gewenst, deze gelijke behandeling verder kunnen stimuleren, is door middel van opleidingen. Zo zouden wijkteamleden die van een lager opleidingsniveau komen, kunnen worden bijgeschoold. Ook kunnen de wijkteamleden cursussen aangeboden krijgen, waarbij de kennis, vaardigheden en waarden vanuit de opleiding worden opgefrist.

Referenties

- Bosch, A. van den. (2014). Sociale wijkteams en lessons learned. *Sociaalbestek, juli/augustus*, 10-12.
- Camenisch, P. (1983). *Grounding Professional Ethics in a Pluralistic Society*. New York: Haven Publications.
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (2016, 17 mei). *Werkzame beroepsbevoling, beroep* [Dataset]. Geraadpleegd op 21-06-2016 van <http://statline.cbs.nl/Statweb/publication/?DM=SLNL&PA=82808NED&D1=0&D2=a&D3=0,7-18&D4=137,146&D5=I&HDR=G4,T,G1&STB=G2,G3&VW=T>.
- Cook, F. (1979). *Who should be helped: Public support for social services*. Beverly Hills, CA: Sage Publications.
- Dworkin, R. (1977). *Taking rights seriously*. Cambridge: Harvard University Press.
- Etzioni, A. (1969). *The semi-professions and their organization: Teachers, nurses and social workers*. New York: Free Press.
- Feather, N.T. (1999). *Values, Achievements, and Justice. Studies in the Psychology of Deservingness*. New York: Kluwer Academic / Plenum Publishers.
- Forsyth, A. (1999). Administrative discretion and urban and regional planners values. *Journal of planning literature*, 14(1), 5-15.
- Freidson, E. (2001). *Professionalism: The Third Logic*. Cambridge: Polity Press.
- Giddens, A. (1984). *The constitution of society. Outline of the theory of structuration*. Berkeley: University of California Press.
- Jeene, M., Oorschot, W. van, & Uunk, W. (2013). Popular criteria for the welfare deservingness of disability pensioners: The influence of structural and cultural factors. *Social indicators research*, 110(3), 1103-1117.
- Kallio, J., & Kuovo, A. (2015). Street-level Bureaucrats' and the General Public's Deservingness Perceptions of Social Assistance Recipients in Finland. *Social Policy & Administration*, 49(3), 316-334.
- Keij, I. (2000). *Standaarddefinitie allochtonen*. Geraadpleegd op 10-05-2016 van <https://www.cbs.nl/nr/rdonlyres/26785779-aafe-4b39-ad07-59f34dcd44c8/0/index1119.pdf>.
- Keinemans, S., Kloppenburg, R., & Jonge, E. de. (2015). *Professionals in wijkteams moeten zich moreel beraden*. Geraadpleegd op 21-06-2016 van <http://www.socialevraagstukken.nl/professionals-in-wijkteams-moeten-zich-moreel-beraden/>.
- Kloosterman, R. (2015). *Solidariteitsvoorkeuren in de zorg*. Den Haag: Centraal Bureau voor de

Statistiek.

- Lipsky, M. (1980). *Street-Level Bureaucracy: The Dilemmas of Individuals in Public Service*. New York: Russell Sage Foundation.
- MacDonald, K.M. (1995). *The Sociology of the Professions*. London: SAGE Publications.
- Maynard-Moody, S., & Musheno, M. (2003). *Cops, Teachers, Counselors: Narratives of Street-Level Judgement*. Ann Arbor, MI: University of Michigan Press.
- Meyers, M.K., & Vorsanger, S. (2007). Street-Level Bureaucrats and the Implementation of Public Policy. In B.G. Peters & J. Pierre. (Red.). *Handbook of Public Administration* (pp. 153-165). Londen: Sage Publications.
- Mintzberg, H. (1980). Structure in 5's: A Synthesis of the Research on Organization Design. *Management Science*, 26(3), 322-341.
- Oomkens, R.F. (2015). *Professionalism & Performance-based Contracting. Transparency, Accountability or Interference?* (Proefschrift). Utrecht: Universiteit Utrecht.
- Oorschot, W.J.H. van. (2000). Who should get what, and why?. On deservingness criteria and the conditionality of solidarity among the public. *Policy and Politics*, 28(1), 33-48.
- Oorschot, W.J.H. van. (2006). Making the difference in social Europe: deservingness perceptions among citizens of European welfare states. *Journal of European Social Policy*, 16(1), 23-42.
- Oude Vrielink, M., Kolk, H. van der., & Klok, P.J. (2014). *De vormgeving van sociale (wijk)teams. Inrichting, organisatie en vraagstukken*. Den Haag: Platform31.
- Rijksoverheid. (n.d.). *Decentralisatie van overheidstaken naar gemeenten*. Geraadpleegd op 16-02-2016 van <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/gemeenten/inhoud/decentralisatie-van-overheidstaken-naar-gemeenten>.
- Rijsdijk, L.E., Hofhuis, J., Den, L.M.ten., & Vries, S.de. (2015). *Interprofessioneel samenwerken in sociale wijkteams: succesfactoren en implicaties voor onderwijs. Een internationale verkenning*. Geraadpleegd op 21-06-2016 op [https://www.windesheim.nl/~media/files/windesheim/research-publications/eeninternationaleverkenningnaarsuccesfactorenbijinterdisciplinairsamenwerkensocialewijkteams\(1\).pdf](https://www.windesheim.nl/~media/files/windesheim/research-publications/eeninternationaleverkenningnaarsuccesfactorenbijinterdisciplinairsamenwerkensocialewijkteams(1).pdf).
- Roon, D. van., Vos, A., Linder, F., & Dankmeyer, B. (2011). De invloed van opleidingsniveau op de woon-werkafstand. CBS *Sociaaleconomische trends*, 2e kwartaal. Geraadpleegd op 19-04-2016 van <https://www.cbs.nl/NR/rdonlyres/13516DAC-36E1-47B7-9918-2364EF7D0B48/0/2011k2v4p34art.pdf>.
- Rubin, A. (2010). *Statistics for Evidence-Based Practice and Evaluation*. Belmont: Brooks/Cole.
- Santos, J.R.A. (1999). Cronbach's alpha: A tool for assessing the reliability of scales. *Journal of*

extension, 37(2), 1-5.

Saunders, M., Lewis, P., & Thornhill, A. (2007). *Methoden en technieken van onderzoek*. Amsterdam: Pearson Education Benelux.

Schneider, S.K., & Northcraft, G.B. (1999). Three Social Dilemmas of Workforce Diversity in Organizations: A Social Identity Perspective. *Human Relations*, 52(11), 1445-1467.

Social Services Inspectorate. (1999). *Meeting the Challenge: Improving Management for the Effective Commissioning of Social Care Services for Older People*. London: Department of Health.

Swaan, A. de. (1988). *In Care of the State. Health Care, Education and Welfare in Europe and the USA in the Modern Era*. Cambridge: Polity Press.

Vleughels, A., & Kamphuis, B. (2016, 25 februari). Wij hielden mensen met al onze regels in armoede. *NOS*. Geraadpleegd van <http://nos.nl/artikel/2089050-we-hielden-mensen-met-al-onze-regels-in-armoede.html>.

Vos, C. & Kooistra, S. (2014). Helft van gemeenten gaat met wijkteams werken. *Volkscrant*. Geraadpleegd op 16-02-2016 van <http://www.volkscrant.nl/binnenland/helft-van-de-gemeenten-gaat-met-wijkteams-werken~a3794930/>.

Winter, S.C. (2001). Reconsidering Street-Level Bureaucracy Theory: From Identifying to Explaining Coping Behavior. Paper prepared for the Annual Research Meeting of the Association of Policy Analysis and Management in Washington DC. Danish National Institute of Social Research.

Yellolly, M., & Henkel, M. (2005). *Learning and Teaching in Social Work. Towards Reflective Practice*. London: Jessica Kingsley Publishers.

Bijlagen

Bijlage 1 Vragenlijst wijkteamleden

Goedendag,

Voor u ligt de vragenlijst die is opgesteld voor het onderzoek dat ik uitvoer in opdracht van de Gemeente Enschede en de Universiteit Utrecht. Het invullen van deze vragenlijst zal ongeveer 10 minuten kosten. In dit onderzoek staan u en uw collega's van de wijkteams centraal en wordt gekeken naar uw ideeën ten aanzien van de vraag wanneer een persoon (geen cliënt) hulp zou verdienen als diegene om hulp vraagt.

Allereerst wordt er een aantal vragen gesteld over uw persoonlijke situatie. Vervolgens worden er vragen gesteld over wanneer een persoon (geen cliënt) naar uw mening meer of minder zorg zou moeten krijgen. De antwoorden worden anoniem verzameld, dus er kan niet worden ingezien wie u bent en welke antwoorden u heeft gegeven. Deze informatie zal vervolgens door mij gebruikt worden voor het schrijven van mijn masterscriptie. In deze masterscriptie staat de vraag centraal in hoeverre wijkcoaches van elkaar verschillen. Deze

(anonieme) informatie kan ook door de gemeente Enschede gebruikt worden. Mocht u interesse hebben in het lezen van mijn scriptie, dan kunt u mij een e-mail sturen naar l.morsman@enschede.nl en dan zal ik u na voltooiing van het onderzoek een exemplaar mailen.

Alvast hartelijk dank voor uw medewerking aan dit onderzoek!

Lisa Morsman

Vragenlijst wijkteamleden

In dit eerste deel gaan de vragen over uw persoonlijke situatie. Deze informatie zal helpen om achteraf de verschillen tussen de wijkteamleden te kunnen interpreteren.

1.

Wat is uw leeftijd?

- Jonger dan 31 jaar
- 31 t/m 45 jaar
- 46 t/m 64 jaar
- Ouder dan 64

2.

Wat is uw geslacht?

- Man
- Vrouw

3.

Welke uitspraak is op u van toepassing?

- Ik ben niet in Nederland geboren en/of minimaal 1 van mijn ouders is niet in Nederland geboren.
- Ik ben in Nederland geboren en mijn beide ouders zijn ook in Nederland geboren

4.

In welke gemeente bent u op dit moment werkzaam in een wijkteam?

- Enschede
- Eindhoven
- Leeuwarden
- Utrecht

- Zaanstad
- Anders, namelijk..

5.

Wat is het vakgebied waarin u werkzaam was voordat u bij het wijkteam ging werken?

- Werk en inkomen
- Woonbegeleiding
- Jeugdhulp
- Maatschappelijk werk
- Cliëntondersteuning en begeleiding van (licht) verstandelijk gehandicapten
- Anders, namelijk

6.

Wat is het niveau van de hoogste voor uw huidige functie relevante opleiding? (als het juiste niveau er niet tussen staat, kies dan het niveau dat het dichtstbij het juiste niveau komt)

- Geen opleiding na de middelbare school Mavo / Mbo 1
- Mbo 2, 3 of 4
- Bachelor hbo / wo
- Master hbo / wo
- Promotieonderzoek op universiteit

7.

Wat is het aantal jaar dat de studie duurt als men geen vertraging oploopt van de hoogste voor uw huidige functie relevante opleiding die u (na de middelbare school) hebt gevolgd?

Als uw hoogste opleiding een master is, graag de duur van de bachelor bij de duur van de master optellen.

- 0
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8

- 9
- 10
- 11
- 12
- 13

8.

Heeft u ooit financiële hulp ontvangen van de overheid vanwege een zorgvraag (bijvoorbeeld vanwege een ziekte, handicap of ouderdom) of vanwege werkloosheid? (Toeslagen niet meegerekend)

- Ja
- Nee

9.

Bent u ooit werkloos geweest?

- Ja
- Nee

10.

Rookt u of hebt u gerookt?

- Ja
- Nee

11.

Bent u naar Nederland geïmmigreerd?

- Ja
- Nee

12.

Heeft u een lichamelijke handicap of heeft u ooit een lichamelijke handicap gehad?

- Ja
- Nee

In dit tweede deel gaan de vragen over wanneer u zou willen dat iemand (geen cliënt) financiële hulp zou krijgen. Met deze informatie kan gekeken worden of wijkteamleden verschillen in hun persoonlijke ideeën over wanneer iemand financiële hulp zou moeten krijgen.

13.

Geef per situatie aan hoeveel financiële hulp de volgende hulpvragenden volgens u zouden moeten krijgen voor hun hulpvragen (alle personen hebben dezelfde hulpvraag en hebben deze hulp even hard nodig).

	Geen				Heel veel
Een persoon die zelf buiten Nederland is geboren of van wie minimaal 1 ouder buiten Nederland is geboren met een hulpvraag.	☐	☐	☐	☐	☐
Een persoon die ouder is dan 45 jaar met een hulpvraag.	☐	☐	☐	☐	☐
Een vrouw met een hulpvraag.	☐	☐	☐	☐	☐

14.

Geef per groep aan op een schaal van 0 tot 9 hoe belangrijk u het vindt dat deze groep financiële hulp krijgt als er slechts een beperkte hoeveelheid geld voor is (hoeveel hulp ze vragen is bij elke hulpvragende gelijk):

	Helemaal niet belangrijk				Heel erg belangrijk
Lichamelijk gehandicapten die door ziekte of ongeluk op het werk gehandicapt zijn geraakt.	☐	☐	☐	☐	☐
Lichamelijk gehandicapten die door eigen toedoen gehandicapt zijn geraakt.	☐	☐	☐	☐	☐
Longkanker patiënten die niet roken.	☐	☐	☐	☐	☐
Longkanker patiënten die roken.	☐	☐	☐	☐	☐
Werklozen die een vervolgopleiding hebben gedaan.	☐	☐	☐	☐	☐
Werklozen die geen vervolgopleiding hebben gedaan.	☐	☐	☐	☐	☐
Immigranten die gevlucht zijn voor een oorlog.	☐	☐	☐	☐	☐
Immigranten die voor economisch gewin zijn geïmmigreerd.	☐	☐	☐	☐	☐

15.

Geef per stelling aan of u het eens of oneens bent met de stelling.

	Eens		Oneens	Weet niet
Een hulpvragende zonder een extra inkomen zou meer financiële hulp moeten ontvangen dan een hulpvragende met een extra inkomen (bijvoorbeeld uit het verhuren van een appartement).	☐		☐	☐
Een hulpvragende met een groot huishouden om te bekostigen zou meer financiële hulp moeten ontvangen dan een hulpvragende met een klein huishouden.	☐		☐	☐

Een hulpvragende met een partner zonder inkomen zou meer financiële hulp moeten ontvangen dan een hulpvragende met een partner met inkomen.	☐	☐	☐
Een hulpvragende met thuiswonende kinderen die niet werken zou meer financiële hulp moeten ontvangen dan een hulpvragende met werkende thuiswonende kinderen.	☐	☐	☐
Een hulpvragende met weinig spaargeld zou meer financiële hulp moeten ontvangen dan een hulpvragende veel spaargeld.	☐	☐	☐
Een hulpvragende zonder rijke ouders zou meer financiële hulp moeten ontvangen dan een hulpvragende met rijke ouders.	☐	☐	☐

16.

Geef per stelling aan of u het eens of oneens bent met de stelling.

	Eens	Oneens	Weet niet
Een hulpvragende die ouder is zou meer financiële hulp moeten ontvangen dan een hulpvragende die jonger is.	☐	☐	☐
Een hulpvragende die meer sociale zekerheidspremies heeft betaald zou meer financiële hulp moeten ontvangen dan een hulpvragende die hier minder voor heeft betaald.	☐	☐	☐
Een hulpvragende die een lange tijd heeft gewerkt zou meer financiële hulp moeten ontvangen dan een hulpvragende die een korte tijd heeft gewerkt.	☐	☐	☐

17.

Geef per stelling aan of u het eens of oneens bent met de stelling.

	Eens	Oneens	Weet niet
Een hulpvragende die dankbaar is voor hulp zou meer financiële hulp moeten ontvangen dan een hulpvragende die ondankbaar is voor hulp.	☐	☐	☐
Een hulpvragende die niet veeleisend is zou meer financiële hulp moeten ontvangen dan een hulpvragende die veeleisend is.	☐	☐	☐
Een hulpvragende die gemotiveerd is om het probleem op te lossen zou meer financiële hulp moeten ontvangen dan een hulpvragende die niet gemotiveerd is om het probleem op te lossen.	☐	☐	☐

18.

Geef per situatie aan hoeveel financiële hulp de volgende hulpvragenden volgens u zouden moeten krijgen voor hun hulpvragen (alle personen hebben dezelfde hulpvraag).

	Geen				Heel veel
Een persoon die binnen Nederland is geboren en van wie beide ouders ook binnen Nederland zijn geboren met een hulpvraag.	☐	☐	☐	☐	☐
Een persoon die jonger is dan 46 jaar met een hulpvraag.	☐	☐	☐	☐	☐
Een man met een hulpvraag.	☐	☐	☐	☐	☐

Hartelijk dank voor het invullen van deze vragenlijst!

Bijlage 2 Syntax SPSS

Herocoderen variabelen

RECODE Hulpbehoevendheid_extralinkomen (0=SYSMIS) (2=1) (1=0).

RECODE Hulpbehoevendheid_groothuishouden (0=SYSMIS) (2=1) (1=0).

RECODE Hulpbehoevendheid_partnerinkomen (0=SYSMIS) (2=1) (1=0).

RECODE Hulpbehoevendheid_thuiskinderen (0=SYSMIS) (2=1) (1=0).

RECODE Hulpbehoevendheid_spaargeld (0=SYSMIS) (2=1) (1=0).

RECODE Hulpbehoevendheid_rijkeouders (0=SYSMIS) (2=1) (1=0).

EXECUTE.

RECODE Wederkerigheid_ouder (0=SYSMIS) (2=1) (1=0).

RECODE Wederkerigheid_premie (0=SYSMIS) (2=1) (1=0).

RECODE Wederkerigheid_werken (0=SYSMIS) (2=1) (1=0).

EXECUTE.

RECODE Houding_dankbaar (0=SYSMIS) (2=1) (1=0).

RECODE Houding_veeleisend (0=SYSMIS) (2=1) (1=0).

RECODE Houding_motivatie (0=SYSMIS) (2=1) (1=0).

EXECUTE.

Variabele controle maken

COMPUTE Controle_handicap=Controle_handicap_geenschuld-Controle_handicap_schuld.

COMPUTE Controle_longkanker=Controle_longkanker_geenschuld-Controle_longkanker_schuld.

COMPUTE Controle_werkloosheid=Controle_werkloosheid_geenschuld-
Controle_werkloosheid_schuld.

COMPUTE Controle_immigratie=Controle_immigratie_geenschuld-Controle_immigratie_schuld.

EXECUTE.

COMPUTE Controle=MEAN(Controle_handicap,Controle_longkanker,Controle_werkloosheid,
Controle_immigratie).

EXECUTE.

Variabele hulpbehoevendheid maken

COMPUTE

Hulpbehoevendheid=MEAN(Hulpbehoevendheid_extralinkomen,Hulpbehoevendheid_groothuishoud
en, Hulpbehoevendheid_partnerinkomen,Hulpbehoevendheid_thuiskinderen,
Hulpbehoevendheid_spaargeld,Hulpbehoevendheid_rijkeouders).

EXECUTE.

Variabele wederkerigheid maken

COMPUTE

Wederkerigheid=MEAN(Wederkerigheid_ouder,Wederkerigheid_premie,Wederkerigheid_werken).

EXECUTE.

Variabele houding maken

COMPUTE Houding=MEAN(Houding_dankbaar,Houding_veeleisend).

EXECUTE.

Variabele identiteit maken

IF (Allaut=1) Identiteit_allochtoon_gelijk=Identiteit_allochtoon.

IF (Allaut=2) identiteit_allochtoon_ongelijk=Identiteit_allochtoon.

IF (Allaut=2) Identiteit_autochtoon_gelijk=Identiteit_autochtoon.

IF (Allaut=1) identiteit_autochtoon_ongelijk=Identiteit_autochtoon.

EXECUTE.

COMPUTE identiteit_allaut_gelijk=MEAN(Identiteit_allochtoon_gelijk,
Identiteit_autochtoon_gelijk).

COMPUTE identiteit_allaut_ongelijk=MEAN(identiteit_allochtoon_ongelijk,

identiteit_autochtoon_ongelijk).

EXECUTE.

IF (Leeftijd=3 or Leeftijd=4) Identiteit_oud_gelijk=Identiteit_oud.

IF (Leeftijd=1 or Leeftijd=2) identiteit_oud_ongelijk=Identiteit_oud.

IF (Leeftijd=1 or Leeftijd=2) Identiteit_jong_gelijk=Identiteit_jong.

IF (Leeftijd=3 or Leeftijd=4) identiteit_jong_ongelijk=Identiteit_jong.

EXECUTE.

COMPUTE identiteit_leeftijd_gelijk=MEAN(Identiteit_oud_gelijk,Identiteit_jong_gelijk).

COMPUTE identiteit_leeftijd_ongelijk=MEAN(identiteit_oud_ongelijk,identiteit_jong_ongelijk).

EXECUTE.

IF (Geslacht=1) Identiteit_man_gelijk=Identiteit_man.

IF (Geslacht=2) identiteit_man_ongelijk=Identiteit_man.

IF (Geslacht=2) Identiteit_vrouw_gelijk=Identiteit_vrouw.

IF (Geslacht=1) identiteit_vrouw_ongelijk=Identiteit_vrouw.

EXECUTE.

COMPUTE identiteit_geslacht_gelijk=MEAN(Identiteit_vrouw_gelijk,Identiteit_man_gelijk).

COMPUTE identiteit_geslacht_ongelijk=MEAN(identiteit_vrouw_ongelijk,identiteit_man_ongelijk).

EXECUTE.

COMPUTE

identiteit_werkloosheid=MEAN(Controle_werkloosheid_geenschuld,Controle_werkloosheid_schuld)

.

EXECUTE.

COMPUTE identiteit_rovers=Controle_longkanker_schuld.

EXECUTE.

COMPUTE

identiteit_immigrant=MEAN(Controle_immigratie_geenschuld,Controle_immigratie_schuld).

EXECUTE.

COMPUTE identiteit_handicap=MEAN(Controle_handicap_geenschuld,Controle_handicap_schuld).

EXECUTE.

Betrouwbaarheid schalen

RELIABILITY

/VARIABLES=Hulpbehoevendheid_extralinkomen Hulpbehoevendheid_groothuishouden

Hulpbehoevendheid_partnerinkomen Hulpbehoevendheid_thuiskinderen
Hulpbehoevendheid_spaargeld

Hulpbehoevendheid_rijkeouders

/SCALE('Hulpbehoevendheid') ALL

/MODEL=ALPHA

/STATISTICS=DESCRIPTIVE SCALE CORR

/SUMMARY=TOTAL MEANS VARIANCE.

RELIABILITY

/VARIABLES=Wederkerigheid_ouder Wederkerigheid_premie Wederkerigheid_werken

/SCALE('Wederkerigheid') ALL

/MODEL=ALPHA

/STATISTICS=DESCRIPTIVE SCALE CORR

/SUMMARY=TOTAL MEANS VARIANCE.

RELIABILITY

/VARIABLES=Houding_dankbaar Houding_veeleisend Houding_motivatatie

/SCALE('Houding') ALL

/MODEL=ALPHA

/STATISTICS=DESCRIPTIVE SCALE CORR

/SUMMARY=TOTAL MEANS VARIANCE.

RELIABILITY

/VARIABLES=Houding_dankbaar Houding_veeleisend Houding_motivatatie

/SCALE('Houding') ALL

```
/MODEL=ALPHA  
/STATISTICS=DESCRIPTIVE SCALE CORR  
/SUMMARY=TOTAL MEANS VARIANCE.
```

RELIABILITY

```
/VARIABLES=Controle_handicap Controle_longkanker Controle_werkloosheid Controle_immigratie  
/SCALE('Controle') ALL  
/MODEL=ALPHA  
/STATISTICS=DESCRIPTIVE SCALE CORR  
/SUMMARY=TOTAL MEANS VARIANCE.
```

Beschrijvende analyses

```
FREQUENCIES VARIABLES=Leeftijd Geslacht Opleiding_niveau  
/STATISTICS=STDDEV VARIANCE MEAN  
/ORDER=ANALYSIS.
```

```
FREQUENCIES VARIABLES=Allaut Vakgebied Uitkering Werkloosheid Roken Immigratie Handicap  
/ORDER=ANALYSIS.
```

```
DESCRIPTIVES VARIABLES=Controle Wederkerigheid Houding Hulpbehoevendheid  
/STATISTICS=MEAN STDDEV MIN MAX.
```

Verschillen tussen onafhankelijke variabelen

controle

```
T-TEST GROUPS=Geslacht(1 2)  
/MISSING=ANALYSIS  
/VARIABLES=Controle  
/CRITERIA=CI(.95).
```

T-TEST GROUPS=Uitkering(1 2)

/MISSING=ANALYSIS

/VARIABLES=Controle

/CRITERIA=CI(.95).

ONEWAY Controle BY Leeftijd

/STATISTICS DESCRIPTIVES

/MISSING ANALYSIS.

ONEWAY Controle BY Vakgebied

/STATISTICS DESCRIPTIVES

/MISSING ANALYSIS.

Hulpbehoevendheid

T-TEST GROUPS=Uitkering(1 2)

/MISSING=ANALYSIS

/VARIABLES=Hulpbehoevendheid

/CRITERIA=CI(.95).

T-TEST GROUPS=Geslacht(1 2)

/MISSING=ANALYSIS

/VARIABLES=Hulpbehoevendheid

/CRITERIA=CI(.95).

ONEWAY Hulpbehoevendheid BY Leeftijd

/STATISTICS DESCRIPTIVES

/MISSING ANALYSIS.

ONEWAY Hulpbehoevendheid BY Vakgebied

/STATISTICS DESCRIPTIVES

/MISSING ANALYSIS.

Wederkerigheid

```
T-TEST GROUPS=Uitkering(1 2)
/MISSING=ANALYSIS
/VARIABLES=Wederkerigheid
/CRITERIA=CI(.95).
```

```
T-TEST GROUPS=Geslacht(1 2)
/MISSING=ANALYSIS
/VARIABLES=Wederkerigheid
/CRITERIA=CI(.95).
```

```
ONEWAY Wederkerigheid BY Vakgebied
/STATISTICS DESCRIPTIVES HOMOGENEITY
/MISSING ANALYSIS
/POSTHOC=BONFERRONI GH ALPHA(0.05).
```

```
ONEWAY Wederkerigheid BY Leeftijd
/STATISTICS DESCRIPTIVES
/MISSING ANALYSIS.
```

Houding

```
T-TEST GROUPS=Uitkering(1 2)
/MISSING=ANALYSIS
/VARIABLES=Houding
/CRITERIA=CI(.95).
```

```
T-TEST GROUPS=Geslacht(1 2)
/MISSING=ANALYSIS
/VARIABLES=Houding
/CRITERIA=CI(.95).
```

```
ONEWAY Houding BY Leeftijd
/STATISTICS DESCRIPTIVES
```

/MISSING ANALYSIS.

ONEWAY Houding BY Vakgebied

/STATISTICS DESCRIPTIVES

/MISSING ANALYSIS.

Identiteit

1-werkloosheid

T-TEST GROUPS=Werkloosheid(1 2)

/MISSING=ANALYSIS

/VARIABLES=identiteit_werkloosheid

/CRITERIA=CI(.95).

UNIANOVA identiteit_werkloosheid BY Werkloosheid Geslacht

/METHOD=SSTYPE(3)

/INTERCEPT=INCLUDE

/PRINT=DESCRIPTIVE

/CRITERIA=ALPHA(.05)

/DESIGN=Werkloosheid Geslacht Werkloosheid*Geslacht.

UNIANOVA identiteit_werkloosheid BY Werkloosheid Uitkering

/METHOD=SSTYPE(3)

/INTERCEPT=INCLUDE

/PRINT=DESCRIPTIVE

/CRITERIA=ALPHA(.05)

/DESIGN=Werkloosheid Uitkering Werkloosheid*Uitkering.

UNIANOVA identiteit_werkloosheid BY Werkloosheid Leeftijd

/METHOD=SSTYPE(3)

/INTERCEPT=INCLUDE

/PRINT=DESCRIPTIVE

/CRITERIA=ALPHA(.05)

/DESIGN=Werkloosheid Leeftijd Werkloosheid*Leeftijd.

UNIANOVA identiteit_werkloosheid BY Werkloosheid Vakgebied

/METHOD=SSTYPE(3)

/INTERCEPT=INCLUDE

/PRINT=DESCRIPTIVE

/CRITERIA=ALPHA(.05)

/DESIGN=Werkloosheid Vakgebied Werkloosheid*Vakgebied.

2-rokers

T-TEST GROUPS=Roken(1 2)

/MISSING=ANALYSIS

/VARIABLES=identiteit_rokers

/CRITERIA=CI(.95).

UNIANOVA identiteit_rokers BY Roken Geslacht

/METHOD=SSTYPE(3)

/INTERCEPT=INCLUDE

/PRINT=DESCRIPTIVE

/CRITERIA=ALPHA(.05)

/DESIGN=Roken Geslacht Roken*Geslacht.

UNIANOVA identiteit_rokers BY Roken Uitkering

/METHOD=SSTYPE(3)

/INTERCEPT=INCLUDE

/PRINT=DESCRIPTIVE

/CRITERIA=ALPHA(.05)

/DESIGN=Roken Uitkering Roken*Uitkering.

UNIANOVA identiteit_rokers BY Roken Leeftijd

/METHOD=SSTYPE(3)

/INTERCEPT=INCLUDE

/PRINT=DESCRIPTIVE

```
/CRITERIA=ALPHA(.05)  
/DESIGN=Roken Leeftijd Roken*Leeftijd.
```

UNIANOVA identiteit_rokers BY Roken Vakgebied

```
/METHOD=SSTYPE(3)  
/INTERCEPT=INCLUDE  
/PRINT=DESCRIPTIVE  
/CRITERIA=ALPHA(.05)  
/DESIGN=Roken Vakgebied Roken*Vakgebied.
```

3-immigratie

T-TEST GROUPS=Immigratie(1 2)

```
/MISSING=ANALYSIS  
/VARIABLES=identiteit_immigrant  
/CRITERIA=CI(.95).
```

UNIANOVA identiteit_immigrant BY Immigratie Vakgebied

```
/METHOD=SSTYPE(3)  
/INTERCEPT=INCLUDE  
/CRITERIA=ALPHA(0.05)  
/DESIGN=Immigratie Vakgebied Immigratie*Vakgebied.
```

UNIANOVA identiteit_immigrant BY Immigratie Geslacht

```
/METHOD=SSTYPE(3)  
/INTERCEPT=INCLUDE  
/CRITERIA=ALPHA(0.05)  
/DESIGN=Immigratie Geslacht Immigratie*Geslacht.
```

UNIANOVA identiteit_immigrant BY Immigratie Uitkering

```
/METHOD=SSTYPE(3)  
/INTERCEPT=INCLUDE  
/CRITERIA=ALPHA(0.05)  
/DESIGN=Immigratie Uitkering Immigratie*Uitkering.
```

UNIANOVA identiteit_immigrant BY Immigratie Leeftijd

/METHOD=SSTYPE(3)

/INTERCEPT=INCLUDE

/CRITERIA=ALPHA(0.05)

/DESIGN=Immigratie Leeftijd Immigratie*Leeftijd.

4-Handicap

T-TEST GROUPS=Handicap(1 2)

/MISSING=ANALYSIS

/VARIABLES=identiteit_handicap

/CRITERIA=CI(.95).

UNIANOVA identiteit_handicap BY Handicap Vakgebied

/METHOD=SSTYPE(3)

/INTERCEPT=INCLUDE

/CRITERIA=ALPHA(0.05)

/DESIGN=Handicap Vakgebied Handicap*Vakgebied.

UNIANOVA identiteit_handicap BY Handicap Geslacht

/METHOD=SSTYPE(3)

/INTERCEPT=INCLUDE

/CRITERIA=ALPHA(0.05)

/DESIGN=Handicap Geslacht Handicap*Geslacht.

UNIANOVA identiteit_handicap BY Handicap Uitkering

/METHOD=SSTYPE(3)

/INTERCEPT=INCLUDE

/CRITERIA=ALPHA(0.05)

/DESIGN=Handicap Uitkering Handicap*Uitkering.

UNIANOVA identiteit_handicap BY Handicap Leeftijd

/METHOD=SSTYPE(3)

```
/INTERCEPT=INCLUDE  
/CRITERIA=ALPHA(0.05)  
/DESIGN=Handicap Leeftijd Handicap*Leeftijd.
```

5-Etniciteit

```
T-TEST PAIRS=identiteit_allaut_gelijk WITH identiteit_allaut_ongelijk (PAIRED)  
/CRITERIA=CI(.9500)  
/MISSING=ANALYSIS.
```

```
GLM identiteit_allaut_gelijk identiteit_allaut_ongelijk BY Geslacht  
/WSFACTOR=Vragen 2 Polynomial  
/MEASURE=Hulp  
/METHOD=SSTYPE(3)  
/PRINT=DESCRIPTIVE  
/CRITERIA=ALPHA(.05)  
/WSDESIGN=Vragen  
/DESIGN=Geslacht.
```

```
GLM identiteit_allaut_gelijk identiteit_allaut_ongelijk BY Uitkering  
/WSFACTOR=Vragen 2 Polynomial  
/MEASURE=Hulp  
/METHOD=SSTYPE(3)  
/PRINT=DESCRIPTIVE  
/CRITERIA=ALPHA(.05)  
/WSDESIGN=Vragen  
/DESIGN=Uitkering.
```

```
GLM identiteit_allaut_gelijk identiteit_allaut_ongelijk BY Leeftijd  
/WSFACTOR=Vragen 2 Polynomial  
/MEASURE=Hulp  
/METHOD=SSTYPE(3)  
/PRINT=DESCRIPTIVE  
/CRITERIA=ALPHA(.05)
```

/WSDESIGN=Vragen

/DESIGN=Leeftijd.

GLM identiteit_allaut_gelijk identiteit_allaut_ongelijk BY Vakgebied

/WSFACTOR=Vragen 2 Polynomial

/MEASURE=Hulp

/METHOD=SSTYPE(3)

/PRINT=DESCRIPTIVE

/CRITERIA=ALPHA(.05)

/WSDESIGN=Vragen

/DESIGN=Vakgebied.

6-Geslacht

T-TEST PAIRS=identiteit_geslacht_gelijk WITH identiteit_geslacht_ongelijk (PAIRED)

/CRITERIA=CI(.9500)

/MISSING=ANALYSIS.

GLM identiteit_geslacht_gelijk identiteit_geslacht_ongelijk BY Geslacht

/WSFACTOR=Vragen 2 Polynomial

/MEASURE=Hulp

/METHOD=SSTYPE(3)

/PRINT=DESCRIPTIVE

/CRITERIA=ALPHA(.05)

/WSDESIGN=Vragen

/DESIGN=Geslacht.

GLM identiteit_geslacht_gelijk identiteit_geslacht_ongelijk BY Uitkering

/WSFACTOR=Vragen 2 Polynomial

/MEASURE=Hulp

/METHOD=SSTYPE(3)

/PRINT=DESCRIPTIVE

/CRITERIA=ALPHA(.05)

/WSDESIGN=Vragen

/DESIGN=Uitkering.

GLM identiteit_geslacht_gelijk identiteit_geslacht_ongelijk BY Leeftijd

/WSFACTOR=Vragen 2 Polynomial

/MEASURE=Hulp

/METHOD=SSTYPE(3)

/PRINT=DESCRIPTIVE

/CRITERIA=ALPHA(.05)

/WSDESIGN=Vragen

/DESIGN=Leeftijd.

GLM identiteit_geslacht_gelijk identiteit_geslacht_ongelijk BY Vakgebied

/WSFACTOR=Vragen 2 Polynomial

/MEASURE=Hulp

/METHOD=SSTYPE(3)

/PRINT=DESCRIPTIVE

/CRITERIA=ALPHA(.05)

/WSDESIGN=Vragen

/DESIGN=Vakgebied.

7-Leeftijd

T-TEST PAIRS=identiteit_leeftijd_gelijk WITH identiteit_leeftijd_ongelijk (PAIRED)

/CRITERIA=CI(.9500)

/MISSING=ANALYSIS.

GLM identiteit_leeftijd_gelijk identiteit_leeftijd_ongelijk BY Geslacht

/WSFACTOR=Vragen 2 Polynomial

/MEASURE=Hulp

/METHOD=SSTYPE(3)

/PRINT=DESCRIPTIVE

/CRITERIA=ALPHA(.05)

/WSDESIGN=Vragen

/DESIGN=Geslacht.

GLM identiteit_leeftijd_gelijk identiteit_leeftijd_ongelijk BY Uitkering

/WSFACTOR=Vragen 2 Polynomial

/MEASURE=Hulp

/METHOD=SSTYPE(3)

/PRINT=DESCRIPTIVE

/CRITERIA=ALPHA(.05)

/WSDESIGN=Vragen

/DESIGN=Uitkering.

GLM identiteit_leeftijd_gelijk identiteit_leeftijd_ongelijk BY Leeftijd

/WSFACTOR=Vragen 2 Polynomial

/MEASURE=Hulp

/METHOD=SSTYPE(3)

/PRINT=DESCRIPTIVE

/CRITERIA=ALPHA(.05)

/WSDESIGN=Vragen

/DESIGN=Leeftijd.

GLM identiteit_leeftijd_gelijk identiteit_leeftijd_ongelijk BY Vakgebied

/WSFACTOR=Vragen 2 Polynomial

/MEASURE=Hulp

/METHOD=SSTYPE(3)

/PRINT=DESCRIPTIVE

/CRITERIA=ALPHA(.05)

/WSDESIGN=Vragen

/DESIGN=Vakgebied.

Modererende variabelen opleidingsduur en opleidingsniveau bij significante verschillen

UNIANOVA Wederkerigheid BY Vakgebied Opleiding_niveau

/METHOD=SSTYPE(3)

/INTERCEPT=INCLUDE

/PRINT=DESCRIPTIVE

```
/CRITERIA=ALPHA(.05)  
/DESIGN=Vakgebied Opleiding_niveau Vakgebied*Opleiding_niveau.
```

UNIANOVA Wederkerigheid BY Vakgebied WITH Opleiding_duur

```
/METHOD=SSTYPE(3)  
/INTERCEPT=INCLUDE  
/PRINT=DESCRIPTIVE  
/CRITERIA=ALPHA(.05)  
/DESIGN=Opleiding_duur Vakgebied.
```

UNIANOVA Houding BY Uitkering Opleiding_niveau

```
/METHOD=SSTYPE(3)  
/INTERCEPT=INCLUDE  
/PRINT=DESCRIPTIVE  
/CRITERIA=ALPHA(.05)  
/DESIGN=Uitkering Opleiding_niveau Uitkering*Opleiding_niveau.
```

UNIANOVA Houding BY Uitkering WITH Opleiding_duur

```
/METHOD=SSTYPE(3)  
/INTERCEPT=INCLUDE  
/PRINT=DESCRIPTIVE  
/CRITERIA=ALPHA(.05)  
/DESIGN=Opleiding_duur Uitkering.
```